

Šiame numery:

Baltiškųjų studijų konferencijai
artėjant.
Architekto Jono Kovalskio-Kovos
kūrybinio palikimo lobiai.
Pokalbis su dailininke Elena Urbaityte.
Balio Augino eilėraščiai.
Max'o Frisch'o romano ištrauka.
Kalbos kultūra.
Lietuvio drama New Yorko scenoje.
Kultūrinė kronika.
Nauji leidiniai.
Spygliai ir dygliai.

Baltiškųjų studijų konferencijai artėjant

Ne mes suaukojom 30,000 dol., norint sužinoti, kur yra ir kokia medžiaga apie pabaltiečius. National Endowment for the Humanities tam reikalui paskyrė 18,000 dol., o Wisconsin'o universitetas 12,00 dol.

Projektą pateikė ir jam vadovauja trys Amerikos universitetų profesoriai: dr. Valters Nollendorfs, dr. Ilse Lehistė, ir dr. Vytautas Vardys. Latvija, estė ir lietuviai.

Germanistas, lingvistė ir politinių mokslų specialistas, šie profesoriai ir savo srityse randa temų, kurios rįstus su Pabaltijū, ir bendrom įėgom puoselėja baltistiką akademiniam pasauly. Visi trys yra buvę Association for the Advancement of Baltic Studies, pirmininkais. O mūsiškis prof. Vardys gali didžiuotis buvęs pirmas šios draugijos rinktas pirmininkas.

Išsikūrusi 1968 metais, AABS per dešimt atklaus, moksliniai kompetentingo darbo įsirikavo gerai vertinamų mokslinių draugijų tarpan. I didžiasias AABS konferencijas, kurios rengiamos kas dveji metai, atvyksta savo studijinių duomenų skelbti mokslininkai iš daugelio šalių.

AABS yra tarptautinė, mokslinė draugija; Journal of Baltic Studies priima straipsnius ne vien anglų kalba.

AABS veikla yra ne politinio pobūdžio, ne propagandinio. Tačiau yra tiesa, kad jau vien nuolatiniu kreipimu dėmesio į Pabaltijį ji talkina mūsų pastangoms Lietuvos klausimą laikyti prieš žmonių akis. Todėl nesistebėtina, kad ir JAV LB Kultūros taryba skatina lietuvių palaikyti šios draugijos veiklą.

Organizaciniam AABS darbe lietuviai buvome veiklūs iš pat pradžių, bet ilgokai narių skaičiumi buvom atsilikę. Pagaliau

imam labiau įsijungti į šį svarbų darbą ir mes. Šiuo metu daugėja lietuviškų pavardžių iš Toronto. Iš ten tikimasi beveik antplūdžio, nes tos gausios ir veiklios kolonijos žmonės netrukus turės progos su AABS susipažinti iš arti. Gegužės 11-14 dienomis Toronto universitete vyksia Šeštoji AABS baltistikos konferencija. Konferenciją remia Toronto universitetas, Centre for International Studies, Centre for Russian and East European Studies, the Multicultural History Society of Ontario, the Estonian Art Centre, the Estonian Learned Societies, the Estonian (Toronto) Credit Union, the Latvian (Toronto) Credit Union, lietuvių "Parama" (Toronto) "Talka" ir privatūs asmenys. Organizaciniam komitete, kuriam vadovauja latvė, aktyviai dalyvauja ir lietuviai.

Konferencijoj bus skaitoma daugiau kaip 100 mokslinių pranešimų. Ši konferencija sutrauks daugiau klausytojų negu paprastai, nes viena programos dalis yra jautri ir kontroversinė. Bus nagrinėjama Pabaltijo žydų problema.

Šią temą nagrinėti buvo nuspręsta prieš kelerius metus. Buvo ryžtasi tai daryti, norint tuo klausimu kylančią polemiką persijot jausminiai vėsioj mokslinėj plotmėj. Prof. Romualdas Misiūnas buvo pakviestas šia sekcija rūpintis.

Kaip mokslines konferencijas rengiant įprasta, buvo spaudoj pranešta apie įvyksiančią konferenciją ir paskelbta, kad norintieji dalyvauti konferencijoj kreiptųsi į moderatorių. Iš visų į kvietimą atsiliepusių prof. Misiūnas tik vienam pasiūlė su savo tema kreiptis į kitos srities moderatorių. Prof. Misiūnas papildomai pakvietė keletą mokslininkų ir šios srities žinovų. Tie, kurie pakvietimą priėmė, dalyvaus, kurie nesutiko, savaime aišku, pranešimo neskaitys. Tačiau, kadangi atsiliepimų buvo nemažai, bus ne viena sekcija, o keturios.

Teko skaityti baiminimąsi, kad pateikti pranešimai bus lietuviams nepalankūs. Ar taip, ar ne, sužinosim, pranešimus išgirdę, tačiau gal nevisai tikslu tikėtis, kad būtų kaltintojų, ar gynėjų. Mokslinė konferencija nėra teismas. Mokslinėse konferencijose

(Nukelta į 2 psl.).

ARCHITEKTO KŪRYBINIO PALIKIMO LOBIAI

JURGIS OKUNIS

Prieš metus mirė vienas iš mūsų išskiliųjų menininkų — architektas Jonas Kovalskis — Kova. Su jo asmeniu yra susiję pirmieji mūsų nepriklausomos Lietuvos atstatymo daigai, ir jam mūsų kultūros istorijoje priklauso garbinga vieta. Jis, kaip architektas, visuomenininkas ir pedagogas, paliko turtingą įnašą mūsų miestų aplinkai pagerinti, padėjo suformuoti visuomenėje nusistatymą turėti ne tik savo miestų planą, bet taip pat jiems suteikti lietuvišką architektūrinį charakterį. Kaip pedagogas jis paruošė Lietuvai naujus jaunų architektų kadrus.

Šio iškilaus ir savo būdu kuklaus menininko — kūrėjo asmenybė yra tiek šakota, įvairi ir idomi, kad ji verta rimtų studijų. Juo labiau, kad paskelbtoji medžiaga apie architektą Joną Kovalskį — Kova, tapo vertingu aspiracijos šaltiniu mūsų jaunųjų architektų kartoms.

Su architekto J. Kovalskio — Kovos kūryba man teko susipažinti daug anksčiau, negu užimezgė mūsų asmeniškai pažintis. Vos baigęs studijas Paryžiuje ir pradėjęs dirbti Kauno miesto savivaldybėje miesto planavimo architektu, jis ėmėsi aktyvaus darbo ir dažnai skaitydavo paskaitas aktualiais krašto atstatymo klausimais. Be to, su savo darbais dalyvavo tuomet Lietuvoje skelbiamuose gausiuose konkursuose. Vieni iš pirmųjų jo konkursinių darbų buvo Dariaus — Girėno paminklo projektas Kaune ir Baltijos valstybių (Lietuvos, Latvijos ir Estijos) paviljono projektas Paryžiaus Pasauli-

Jono Kovalskio-Kovos mirties metinėms

Lietuvių marijonų vienuolyno Chicagoje kiemas ir koplyčia.

Architektas Jonas Kovalskis-Kova

nėje parodoje 1937 metais. Tie abu projektai buvo vėliau išstatyti jubiliejinėj 20-ties metų Lietuvos nepriklausomybės proga suroštoje dailės parodoje 1938 metais Kaune.

Iš laiko perspektyvos žiūrint, ši paroda, pirmą kartą įjungusi ir architektų darbus, simbolizavo to laiko vis didėjantį mūsų visuomenės susidomėjimą architektūra ir architektais. Galbūt tą posūkį ir lėmė dideliu skoniu ir meniškai atlikti arch. Jono Ko-

valskio darbai, kuriuose jautėsi prancūzų akademijų tradicijos.

Amžiuose nusistovėjusi tradicija, kad pastatų kūrėjai patys asmeniškai sukuria, atlieka bei vadovauja įkūnijimo darbui, visais laikais siejosi su aukštais reikalavimais pačiam architektui ir jo sugebėjimams. Toks vispusiškas architekto dalyvavimas, be jo įgimto talento, reikalavo iš jo didelio pasiruošimo, plačios vaizduotės, sugebėjimo piešiniu išreikšti savo mintis ir nepaprasto darbštumo.

Architektas Jonas Kovalskis — Kova vienas iš pirmųjų pasirodė šių architekto tradicijų puoselėtojų mūsų tuo laiku negausiame ir savo formacijomis margame Lietuvos architektų būryje. Be to, jo sugebėjimas kurti laiko dvasioje, įjungiant klasikinius elementus ir lietuviškos architektūros tradicijas į šių laikų moderniąją architektūrą, dar labiau praturtino jo indėlį architektūrinuose įsiejojimuose.

Reikia pastebėti, kad architekto Jono Kovalskio — Kovos visuotinio projektavimo metodas šiandien darosi vėl labai aktualus. Įvairių bandymų nualintoji modernioji architektūra visiškai užmiršo be nutolo nuo jo pagrindinio uždavinio — tarnauti žmogui. Užuoat jam tarnavus, architektūra beprasmėškai žmogų paskandino stikliniuose kanjonuose.

Prieš kurį laiką Jungtinėse Amerikos Valstybėse specialiose parodose su dideliu pasisekimu buvo parodyti Prancūzijos akademikų architektūros darbai. Savo turiniu tai buvo "išjieskotos" klasikos šedevrai, kurių formos vargu galėtų būti atkartotos, bet projektavimo principu visi pastebėjo visuotinio sprendimo pradą, kada architektas yra projekto visumos autorius. Tuojau pasigirdo

nuomonių, kad prie šio principo turėtų būti vėl sugrįžta, norint išeiti iš vyraujančio "cirko" bei "chaoso" dabartinėje Amerikos architektūroje.

Nėra reikalo kartoti išgyventos praeities formų, bet yra tikras reikalas padaryti visų su pastato projektavimu susijusių sąlygų sąžiningą analizę bei studijas. Tokios analizės stokojimo išdava: kartais turime architektūrą, bet nėra patogių patalpų, arba yra patalpos, bet nėra architektūros...

Rimtas akademinis pasiruošimas, įgimtas talentas ir nenuilstamas įsiejojimas naujo, logiško ir estetiško pateisinamo sprendimo įgalino arch. Kovalskį — Kovą pastatyti Lietuvoje ir Jungtinėse Amerikos Valstybėse apšiai pastatų, kurių architektūrinės tradicijos tampa šiandien ypač brangintinu mūsų kultūrinio palikimu. Gi lietuvių architektų ateities kartoms, norint išlikti kūrybingais, tų tradicijų bei principų taikymas taps vieninteliu keliu organizuotai architektūrai kūrybinei veiklai užtikrinti.

Prisimenu, kaip nuo pirmųjų mūsų asmeninės pažinties pasikalbėjimų su arch. Jonu Kovalskiu — Kova mes greitai perėjom prie diskusijų apie architektūros formos evoliuciją ir panaudojimą lietuviško stiliaus motyvų modernioje architektūroje. Jauanas, lėtai bet įtikinančiai užbaigtu sakiniu kalbantis architektas, atrodė labai susikaupęs ties diskutuojamu objektu ir kiekvieną pareiškimą nusakė turtingu sakiniu, pabrėždamas detales. Jame buvo visos gero dėstytojo — filosofo savybės, bet jam tai buvo jo įgimta savybė. Pasikalbėjimus jis visuomet papuošdavo samonin- gda humoru, kas teikdavo diskusijoms jaukumo. Diskutuojuant

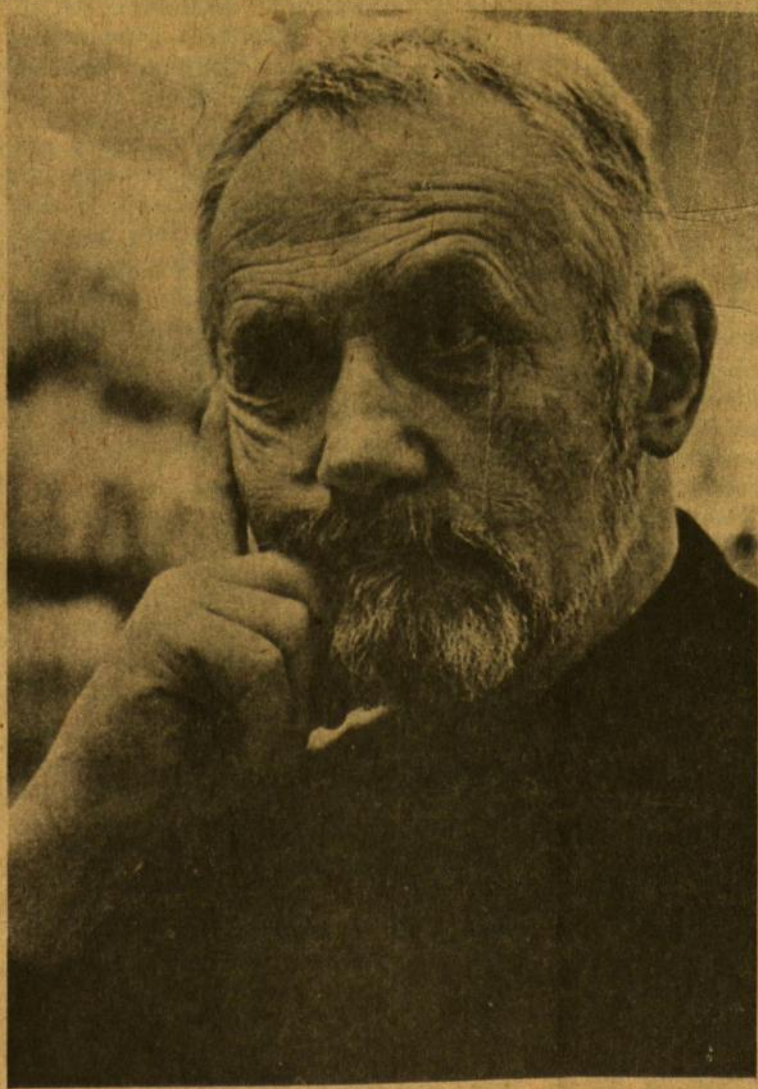
lietuviško stiliaus reikala, jis dažnai užakcentuodavo: "Jieskojimų, bei studijų rezultate stenkimės, kad mūsų architektūra būtų tobula, o lietuviška ji bus ir be mūsų pastangų". Tikrai, vien tik pastangų dažnai neužtenka. Yra daug faktorių, kurie padaro pastatą tai ar kita vietoje būdingu. Lietuva lankantieji užsieniečiai, pamatę mūsų barokinio stiliaus bažnyčias, jas vadina "lietuviško baroko" pavyzdžiais. Jų išvaizda mažai panaši į tradicinio baroko stilių, kurio pastatai buvo iš tašyto akmens, pietų saulės spindulių apšviesti atrodė monumentaliai ir slegiančiai. Gi mūsų barokinių bažnyčių sienos, būdamos iš plytų ir tinko, turi švelnią išvaizdą. Tas pats yra ir su gotikos stiliumi. Mūsų degintų plytų gotikos pastatai yra tiek susiję su Lietuvos plytų vartojimo tradicija, kad tikslingesniau tų pastatų architektūros apibūdinimui, visai tiktu, pavadinus ją "lietuviškąja gotika".

Lietuvių liaudies motyvų panaudojimas monumentalioje namų statyboje miestuose sudaro gana plačią architektūrinį įsiejojimų sritį. Suprantama, vien padabinimas miestų namų fasadų liaudies motyvais dar toli gražu nėra lietuviško stiliaus sukurimas. Įjungimas liaudies motyvų, kurie daugiausia susiformavo medyje, į interpretaciją akmenyje visuomet reikalauja platesnių studijų formos, konstruktyvinės logikos ir estetikos požiūrio. Vidaus architektūroje liaudies motyvų tematika daug lengviau pritaikoma.

Savo visuotinio projektavimo principu einant, įjungiant estetikos, technologijos ir socialinius reikalavimus, arch. J. Kovalskis — Kova savo pastatuose mums paliko apšiai drąsų ir sėkmingų sprendimų, panaudojant Lietuvos architektūros ir liaudies meno motyvus. Šv. Kryžiaus parapijos seselių vienuolynas ir Marijonų vienuolynas Chicagoje, jo statyti 1964 - 56 m., yra ryškūs pradai mūsų lietuviškos architektūros užuomazgos. Vidaus dekoravime tautiniai motyvai architekto Jono Kovalskio buvo panaudoti dar Lietuvoje: baldų projektai Klaipėdos pedagoginio instituto, Lietuvos didžiųjų kunigaikščių seklia Karininkų ramovėje, Kaune, baldai Seimo prezidiumui ir kt. Mūsų bažnytinio meno šedevru tenka pažymėti architekto suprojektuotą Šv. Kryžiaus bažnyčią Chicagoje monstrancija. Pabrėžtina, kad bene pirmas atsitikimas, kada šiam svarbiam bažnytinio apeigų objektui buvo panaudoti lietuvių liaudies motyvai.

Sunku net dargi patikėti, kad arch. Jonas Kovalskis — Kova, turėdamas tokį trumpą laikotarpį nepriklausomoje Lietuvoje, 1937 — 1944 m. padarė tiek daug. Svarbiausi jo architektūriniai darbai: Kapų koplyčia (Biržų aps.), Veiverių šaulių namai, Motinos ir vaiko muziejus Kaune, Panevėžio kraštyros muziejus, Pie-nocentro centriniai sandėliai,

(Nukelta į 2 psl.)

Architektas Jonas Kovalskis-Kova (1906-1977)

Architekto kūrybinio palikimo lobiai

(Atkelta iš 1 puslapio)

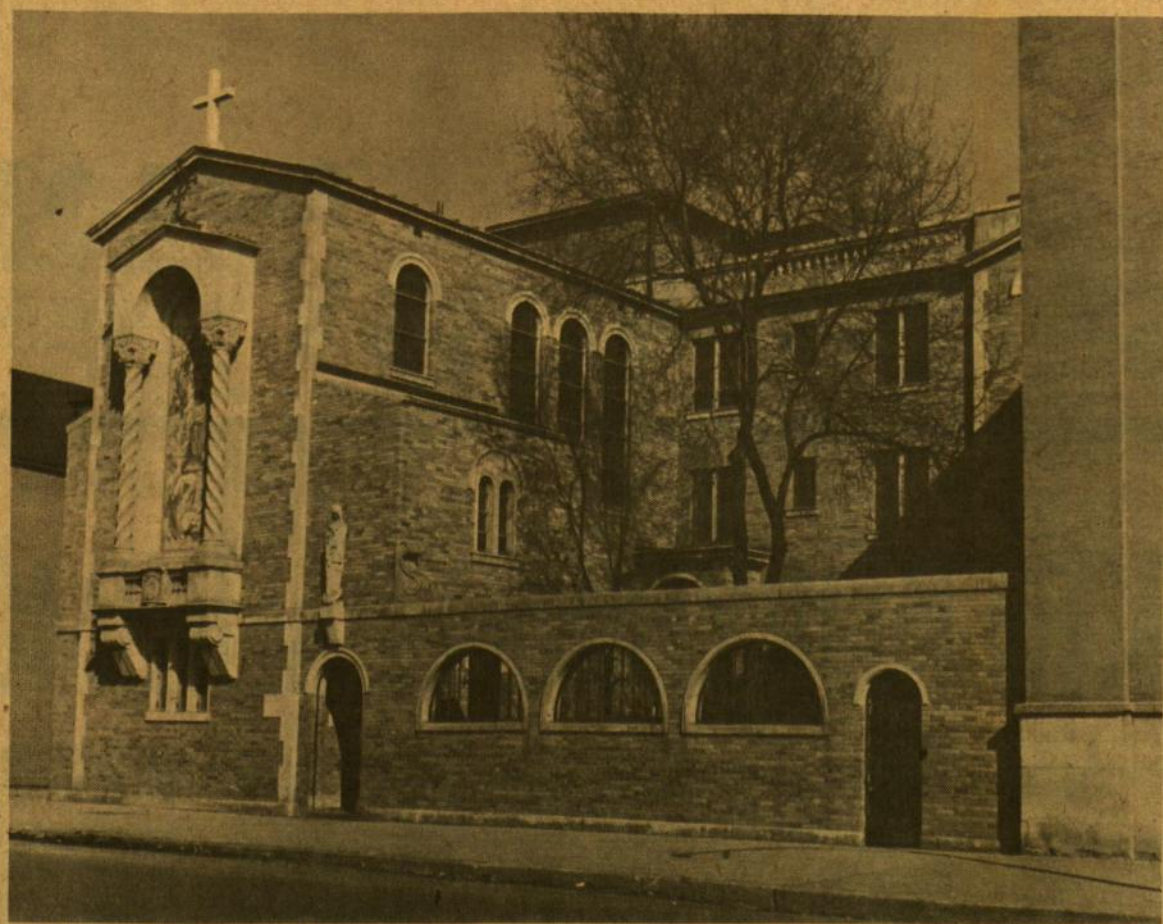
Klaipėdos turistų namai, Nidos turistų namai, Bapty radijo stotis. Urbanistinės srities pažymėtinai darbai: Kulautuvos kurorto išplanavimas, Ažuolyno parko planas, Kauno magistralių planas.

Šalia gausios architekto praktikos Lietuvoje, jo dažnų viešų paskaitų bei simpoziumų architektūrinėmis temomis ir jo nuolatinių studijų, įieškant naujų galimybių mūsų lietuviškos tematikos įjungimo į vidaus ir išorės architektūrą, architektas Jonas Kovalskis — Kova sugeba išvystyti plačią pedagoginę veiklą: dėsto architektūros istoriją ir miestų planavimą Aukštesnioje technikos mokykloje, Kaune (1937 — 41), vadovauja Kauno taikomosios dailės instituto dekoratyvinei studijai (1940 — 44). Nuo 1940 metų jis yra kviečiamas adjunkto titulu Vytauto Didžiojo universitetui vadovauti Architektūros ir meno istorijos katedrai, kur dėsto architektūros kompoziciją, vidaus architektūrą ir akvarelę. Vėliau, karo įvykių audroje apleidęs Lietuvą, vėl dirbė e. o. profesoriaus titulu pabėgėliams įsteigtoje UNRRA universitete Miunchene, dėsto architektūros dalykus. Tame universitete dėstė keliolika lietuvių profesorų, ir šimtą mūsų jaunimo ten galėjo užbaigti karo nutrauktą mokslą.

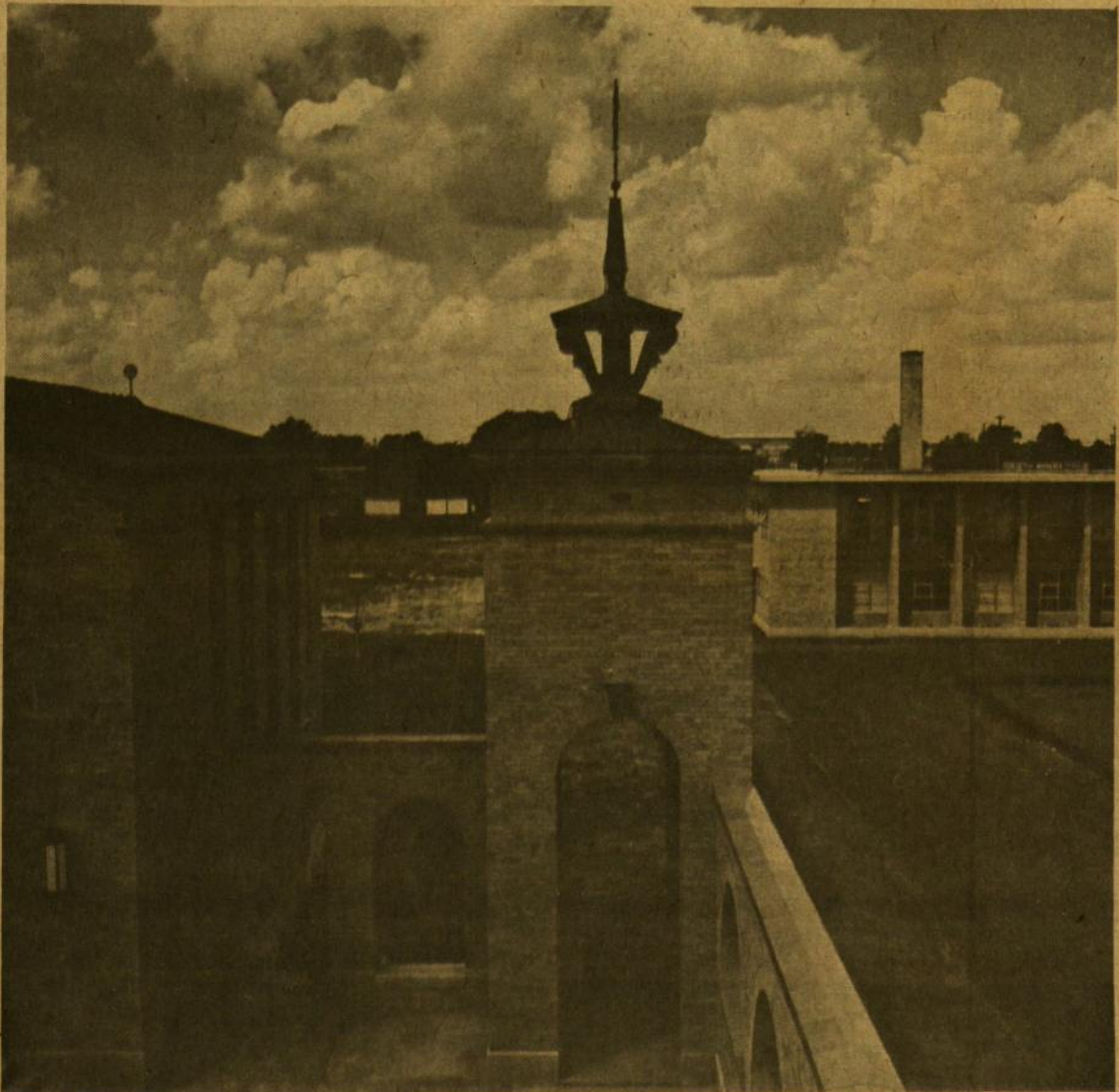
Nepakaktų tvirtinimo, kad architektas J. Kovalskis — Kova buvo vien tik geras savo profesijos dalykų dėstytojas. Jis turėjo neabejotiną įgimtą gabumą pedagoginiam darbui. Daugiausia profesorius darbas susidėdavo iš studentų darbų kritikos seminaro ribose. Čia mūsų architektas Jonas Kovalskis — Kova, ramiai dėstydamas savo taiklias pastabas, visuomet turėjo prieš save studentą — individą ir stengėsi savo kritiką perduoti jam labai subtilioje, psichologiniame parinktoje atmosferoje, niekad jo neužgaunant. Gili studento patelkto darbo atžvilgiu visuomet buvo formuluojamas klausimas „kodėl?“, bet ne „kaip?“. Atsakant į klausimą „kodėl?“, neišvengiamai turi sekti išsami analizė. Į klausimą „kaip?“ dažniausiai atsakoma mechanškai, tiesiog nurodant į esamus pavyzdžius, kurie dažnai savo charakteriu labai mažai ką turi bendro su nagrinėjamu objektu. Kadangi architektūra yra veltinui, socialinių, funkcionalių, estetinių ir technologinių sąlygų išdava, negalima nukalti standartinės formulės taip ar kitaip projektuojamas pastatas yra architekto kūrybinio momento išdava. Todėl architektūros mokymieji dalykai turi tikslą lavinti studento kūrybinį supratimą ir mokėjimą analizės keliu eiti prie sprendimo.

Architekto Jono Kovalskio — Kovos palikimas visuomet kiek plačiau apimti jo studijuojamą objektą bei problemą yra jam labai būdingas. Klausimo pačioje apimtyje jis įieškojo ne dalinio, bet viską apjungiančio sprendimo. Toji ypatybė, suprantama, atsispindi kaip jo kūryboje, taip ir jo darbe su studentais bei diskusijose, nuolat įieškant atsakymo į klausimą „kodėl?“... Eidamas per gyvenimą, per savo architektūros profesiją, diskusijose su visuomene ir draugais visur jis buvo mąstytojo rolėje. Toji rolė jam labiausiai tiko, nes buvo jam įgimta, buvo neatskiriama jo asmenybės dalis.

Gilus susidomėjimas visu tuo, ką tik žmogaus genijus yra pasiekęs, niekad neapleido mūsų mąstytojo architekto Jono Kovalskio — Kovos. Likimas jam lėmė savo

Lietuvių seselių kazimieriečių vienuolynas prie šv. Kryžiaus bažn. Chicagoje. Architektas Jonas Kovalskis-Kova

Lietuvių marijonų vienuolyno ir "Draugo" patalpų kompleksas Chicagoje. Architektas Jonas Kovalskis-Kova

paskutinėm gyvenimo dienomis, būnant Londone, aplankyti netoli Greenwich miesto esančią „laiko laboratoriją“, kur teoretiskai pereina mūsų planetos žemės nulinis meridianas. Čia astronomišku tikslumu, kasmet pridedant ar atimant keliolika sekundžių prie mūsų metinio laiko, yra nustatomas mūsų planetai sąlyginis laikas, pagal kurį mes orientuojamės. Galbūt ne visiems būtų aišku, kodėl jam buvo taip svarbu atsistoti ant čia pat simboliškai užbrėžto mūsų žemės nulinio meridianas, viena koja rytuose, kita vakaruose. Tačiau, pažįstančiam architektą Joną Kovalskį — Kova, nesunku būtų atspti jo mintį. Kadangi čia, toje mūsų žemės sąlyginiai pasirinktoje vietoje matuojamas laikas. Tas Amžinas laikas — mūsų gyvenimo palydovas. Tad, stovint toje simbolinėje vietoje, nenorom gimsta filosofinės mintys laiko temomis. Laikas, kurio visuomet trūksta, kuris dažnai mus apgauna, tas, kuris mus skubina, pagaliau tas laikas, kurio savo mintimis mes nesugebame apimti... Žodžiu, susimąstymui ties „laiko“ tema nėra ribų.

Vos po kelių dienų, po visatos laiko laboratorijos aplankymo, architektas Jonas Kovalskis — Kova sunegalavo ir, pastangomis įiegaivinti nepavykus, mirė. Jo laikas sustojo, bet „Amžinas laikas“ stuksena toliau ir toliau, rydams sekundes, minutes, valandas, mėnesius, metus ir tūkstančius metų. Jame praslenka žmonės, jų sukurtos kultūros, kultūrų sukurti stiliai ir stilijų architektūra...

Gaila, kad architekto Jono Kovalskio — Kovos gyvenimo laikas nutrūko per anksti, jam dar nepadarius išsamių išvadų iš savo patirties ir nenumačius galimų ateities. Nepaisant dramatiškos aplinkos: du pasauliniai karai, dvi žiaurios Lietuvos okupacijos, pasitraukimas iš tėvynės svetur, architektas Jonas Kovalskis — Kova nenuilstamame darbe praleidžia 42 metus, palikdamas mums, mūsų lietuviškai kultūrai apšviatę vertingų pastatų.

Susikaupę mintimis ties Jono palikimu, turime šio palikimo neužmiršti ir neprarasti. Išleidus apie jį išsamų leidinį, būtų visuomenės ir draugų kukliai pagerbtas mūsų brangus architektas — kūrėjas tremtyje.

Jonas Kovalskis — Kova gimė 1906 m. birželio mėn. 27 d. Garliuose, Daugailių valsčiuje, Utenos apskrityje. 1926 m. baigė Ukmergės gimnaziją. Nuo 1927 m. studijavo architektūrą Ecole Regionale d'Architecture, Grenoblyje, vėliau nuo 1930 m. Ecole National Supérieur des Beaux

Arts, Paryžiuje, kurią baigė 1935 m. architekto diplomu. 1935 — 37 m. dirbo Kauno m. Statybos inspekcijoje ir nuo 1937 — 40 m. buvo Kauno miesto Planavimo dalies vedėju. Tuo pačiu metu buvo rimtai pasiūlytas architektūros dalykų ir miesto planavimo dėstytoju Aukštesnioje technikos mokykloje, o vėliau Vytauto Didžiojo universitete Kaune ir Kauno taikomosios dailės institute.

Vokietijoje Miunchene — e. o. profesorius UNRRA universitete. 1949 m. atvyko į Jungtines Amerikos Valstybes, kur praleido 28 metus, dirbdama skūrybinį architekto darbą. 1950 m. drauge su architekto Brone Lukštaite — Koviene, įkūrė savo firmą Chicagoje, pastatė nemažai pastatų lietuviškom organizacijom. 1977 m. balandžio mėn. 7 d., būdamas Londone, mirė. Palaidotas Chicago lietuvių tautinėse kapinėse.

• VYTIS, 1978 m. balandžio mėn., Nr. 4. Lietuvos Vyčių laikraštis, Redaguoja Loreta I. Stukas, 1467 Force Drive, Mountaintside, N. J. 07092. Administracijos adresas: Vytis, 2524 W. 45 St., Chicago, IL 60632. Metinė prenumerata — 8 dol.

Daug vyčių veiklos kronikos, lietuvių istorijos užuominų ir šiandieninės laisvės kovos akcentų.

(Atkelta iš 1 psl.)

se temos dažnai būna ne visapusiškai pristatytos, o pagal tai, kurie asmenys kokius duomenis nori paskelbti.

Mums, įjautrintiems neseniai per televiziją girdėtų užuominų apie lietuvių, šiuo metu toks mokslinis priėjimas gal atrodo ne

Nauji leidiniai

• ŠALTINIS, 1978 m. Nr. 1. Tikybinės ir tautinės minties žurnalas. Išleina kas antras mėnuo. Leidžia Marijonai ir šv. Kazimiero sąjunga Anglijoje, Redaguoja kun. S. Matulis, MIC. Administruoja J. Dubickas. Prenumerata metams — 4 dol. (2 svarai). Redakcijos ir administracijos adresas: 16 Hound Rd., West Bridgford, Nottingham, NG2 6AH, England.

Dr. K. Čeginskas rašo apie Basanavičių, spausdinama Pauliaus Jurkaus apybraiža, duodama po vieną Vlado Slaito ir Česlovo Obcarko eilėraštį; daug kronikos žinių ir nuotraukų, vaizduojančių Anglijos lietuvių veiklą.

• LITUANISTINIŲ MOKYKLŲ PROGRAMOS. Parengė JAV Lietuvių Bendruomenės Svetimo Taryba. Išleista JAV Lietuvių Bendruomenės 25 metų sukakties proga Chicagoje 1977 m. Išleista su Lietuvių fondo finansine parama. Spaudė M. Morkūno spaustuvė Chicagoje. Leidinys 88 psl. Leidinyje duodami bendrieji liuanistinių mokyklų darbo ir tvarkos nuostatai. Ir po to detalai eina: Lituianistinių mokyklų parengiamojo — VIII skyrių programos; Lituianistinių mokyklų IX - X skyrių programos; Aukštesniųjų liuanistinių mokyklų programos ir Lituianistinių mokyklų programos visiems skyriams ir klasėms (katalikų tikyba, tautinis muzikinis lavinimas, tautiniai šokiai ir žaidimai).

• EGLUTĖ, 1978 m. kovo mėn. Lietuviškas laikraštėlis vaikams išelivijoje. Leidžia ir spausdina Nekaltai Pradėtosios Marijos seserys. Vyr. redaktorė — ses. O. Mikailaitė. Administruoja Danguolė Sadūnaitė. Metinė prenumerata — 7 dol. Redakcijos ir administracijos adresas: Eglutė — Immaculate Conception Convent, Putnam, Conn. 06260.

• EGLUTE, 1978 m. kovo mėn. Lietuviškas laikraštėlis vaikams išelivijoje. Leidžia ir spausdina Nekaltai Pradėtosios Marijos seserys. Vyr. redaktorė — ses. O. Mikailaitė. Administruoja Danguolė Sadūnaitė. Metinė prenumerata — 7 dol. Redakcijos ir administracijos adresas: Eglutė — Immaculate Conception Convent, Putnam, Conn. 06260.

Net keliomis spalvomis gražiai spausdinami puslapiai yra tikrai patrauklūs mažojo skaitytojo akiai. Turinys užgriebia visus teigiamuosius mažojo lietuviuko interesus. Eglutė yra taipgi nepamainoma liuanistinio švietimo mokykla. Tėvai į tai turėtų atkreipti akylą dėmesį ir, nieko nelaukdami, užprenumeruoti laikraštėlį mažiesiems.

• Aantolijus Kairys, TRYS DRAMOS. Rūtelė. Saulės rūmai. Žmogus ir tiltas. Išleido Dialogas 1978 m. Spaudė M. Morkūno spaustuvė Chicagoje. Tiražas 500 egz. Leidinys kietais viršeliais, 160 psl., kaina — 6 dol.

„Rūtelė“ — keturių veiksmų drama. Veiksmas vyksta 1941 metais, birželio mėn. antrojo pusėj, Lietuvoje. „Saulės rūmai“ — keturių veiksmų drama. Vieta — Lietuvos kaime. Laikas — 1940 — 1941 metai. „Žmogus ir tiltas“ — trijų veiksmų ir epilogo drama. Drama vyksta Kaune 1941 metais birželio mėnesio 23 — 24 dienomis. Veiksmas prasideda ir baigiasi dvylikos valandų laikotarpyje.

ta, ko reikėtų. Tačiau mokslinės draugijos turi savo kriterijus. Ilgainiui mums visiems bus naudinga daugiau sužinoti apie tai, kas karo metais dėjosi. Mėginant kaip galima vispusiškiau suprasti istorinius įvykius, būtina susipažinti su visais turimais duomenimis. O šiuo metu kaip tik geras sutapimas, kad baltistinių studijų draugija nesibijo šio klausimo nagrinėti.

Beje, po pranešimų bus laiko klausytojų papildymams ir diskusijoms.

Mums turėti tokį vienatį kaip AABS yra labai vertinga. Tiesiog būtina, kad mūsų studijuojantis jaunimas, profesionalai susipažintų su AABS ir įsirašytų nariams. Kaip juos pasiekt?

Arteja vidurinių mokyklų, ko-

legijų, pokoleginių studijų užbaigimo metas. Dovanų metas. Norėtusi atkreipti abiturientų tėvų, giminių, bičiulių dėmesį į tai, kad yra tinkama proga supažindinti studentą su tarptautine, mokslinė draugija baltistinėm studijom puoselėti. Studentui nario mokestis 7.50 dol. metams.

Vartydamas Journal of Baltic Studies, jaunuolis gali užtikti studijoms ar ir profesijai įdomių žinių, susidaryt profesijai naudingų kontaktų, sekant AABS Newsletter informacijas. (Kitiems nario mokeskis 20.00 dol., išėjusiems į pensiją 10.00 dol.). AABS reikalauja prašom kreiptis Mr. Janis Gailgulis, Executive Director, AABS 366-86th Street Brooklyn, N.Y. 11209

Elona Vaišnienė

DR. K. G. BALUKAS
Akušerija ir moterų ligos
Ginekologinė Chirurgija.
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Jei neatsiliepia skambinti 374-8004
Prilima ligonius pagal susitarimą.

DR. VL. BLAŽYS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
Marquette Medical Center
6132 So. Kedzie Avenue.
Val.: pirm., antr., ketvirt.,
8 iki 7:30 val. vakaro.
Šeštad. nuo 1 iki 3 val.
Pagal susitarimą.
Ofiso telef. WA 5-2670.
Rezid. tel. WALbrook 5-8048.

Tel. ofiso HE 4-5849; rez. 388-2233
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val.: pirm., antr., ketv. ir penkt.
1:00 - 5:00 val. popiet. treš. ir šešt.
tik susitarus.

Dr. Jonas G. BYLA-BYLAITIS
GALVOS IR STUBURO LIGOS
2858 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Tel. — 476-3409
Valandos pagal susitarimą

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
Tel. — GR 6-2400
Val.: pagal susitarimą: pirmad. ir
ketv. 1-4 ir 7-9; antrad. ir penkt.
10-4; šeštad. 10-3 val.

Ofis. tel. 735-4477; Rez. 246-2839
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
Specialybė — Nervų ir
Emocinės ligos.
CRAWFORD MEDICAL BLDG.
6449 So. Pulaski Road

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Tel. — BE 3-5893
Specialybė Akių ligos
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. — PR 8-2220
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKSA
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt.
nuo 12 iki 2 val. ir nuo 5 iki 8 val.
vak. Šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Valandos pagal susitarimą

DR. K. A. JUCAS
DERMATOLOGJA
CHIRURGIJA
5214 No. Western Avenue
1002 No. Western Avenue
Tel. atsakoma 12 valandų
489-4441 — 561-4605

Istaigos ir buto tel. 652-1381
DR. FERD. VYT. KAUNAS
BENDROJI MEDICINA
1407 So. 49th Court, Cicero, Ill.
Kasdien 10-12 ir 4-7
Išskyrus treš. ir šeštad.

Tel. ofiso ir buto: OLYmple 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak.,
išskyrus trečiadienius
Šeštadieniais 12 iki 4 val. popiet.

Tel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
Lietuviai gydytojas)
3925 West 59th Street
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir
penkt. nuo 12-4 val. popiet ir 6-8
val. vak. Treš. ir šeštad. uždaryta.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGOS
SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue.
Valandos: Kasdien nuo 10 val. ryto
iki 1 val. popiet.
Ofs. tel. RE 7-1168, rez. 239-2919

Ofs. HE 4-1818; rez. PR 6-9801
DR. J. MĖSKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
71-os ir Campbell Ave. kamp.
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir
penktad. 8 iki 7 v. p. p. Tik susitarus.

OPTICAL STUDIO
VIOLETA KAROSAITE
7051 So. Washtenaw — Tel. 778-6766
Pritaikomi akiniai pagal gydytojų
receptus.
Didelis akininių rėmy pasirinkimas.
Val.: pirm., antr., penkt. 10-5:30.
Ketv. 1-3 v. vak. Šešt. 10-4 v. p. p.
Trečiadieniais uždaryta.

Telef. — 282-4356
DR. ROMAS PETKUS
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
Ofisai:
111 NO. WABASH AVE.
4200 NO. CENTRAL AVE.
Valandos pagal susitarimą.

DR. FRANK PLECKAS
(Kalba lietuviškai)
OPTOMETRISTAS
Tikrina akis. Pritaiko akinus ir
"Contact lenses"
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treš.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATO CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val. antrad. nuo 1-4 popiet
ir ketv. nuo 5-7 vakare
Ofiso tel. 776-2880, rezd. 448-5545

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS
Adresas 4255 W. 63rd Street
Ofiso telef. RE 5-4410
Residentijos telef. GR 6-0617
Ofiso val.: pirmad. ir ketvirtad.
nuo 1:00 ligi 3:00 val. popiet

Ofiso tel. HE 4-2123, Namų GR 6-6195
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Val.: pirm., antrad., ketv. ir penktad.
2-5 ir 6-7 — iš anksto susitarus.

Tel. ofiso PR 6-6446
F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Valandos: 1-6 val. popiet.
Treš. ir šeštad. pagal susitarimą.

Ofs. tel. 586-3166; namų 381-3772
DR. PETRAS ŽLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6234 So. Narragansett Avenue
Val.: pirm., antr., ketv. ir penkt.
2-7; šeštadieniais pagal susitarimą

Perskaite "Draugą", duokite jį kitiems.

Elena Urbaitytė: dailininkės žvilgsnis į save

Elena Urbaitytė, tapytoja ir modernių skulptūrų kūrėja, š.m. balandžio mėnesio pradžioje turėjo savo tapybos darbų parodą Manhattane, Phoenix galerijoje, New Yorke. Savo studijoje, Long Island, New Yorke, ji maloniai sutiko atsakyti į klausimus, kurie kilo, stebint jos darbus paskutinėje parodoje.

— Jūs neseniai turėjote savo paveikslų parodą Phoenix galerijoje. Tai, be abejo, ne pirmasis Jūsų pasirodymas su savo tapybiniais darbais. Būtų įdomu išgirsti, kokiose parodose esate dar dalyvavusi?

— Ši yra mano ketvirtoji individualinė paroda New Yorke. Tarpe kitų daugelio grupinių parodų dalyvavau jūry komisijos atrinktoje Heckscher muziejuje, Long Island, kur gavau aukščiausią premiją, dalyvavau Brooklyno muziejuje, East Hampton Guild Hall, taip pat Paryžiaus konvencijos centre — paroda vadinosi "Amerikiečiai tapytojai Paryžiuje". Pernai pasirodžiau, grupinėje parodoje su koliais rytų Amerikos pakraščiu kolegijose ir universitetuose.

— Kur Jūs esate ėję mokslus ir kokios meno srovės ar paskiri menininkai yra daugiausia Jūs paveikę?

— Dailės mokslus ėjau Akademie der Bildenden Kuenste, Muenchene, Vokietijoje. Šioje mokykloje studijavau tik piešimą ir kompoziciją. Piešime gyvus modelius. Daug dėmesio buvo kreipiama į konstruktyvinį žmogaus kūno dalių sujungimą. Po dvejų metų studijų pradėjau žiūrėti į žmogaus kūną kaip į įmantrią mašiną. Toliau studijas tęsiau Ecole des Arts et Metiers, Freiburge. Viktoras Vizgirda buvo mano pirmasis tapybos mokytojas. Jo klasėje mes tapėme žmogaus formas ir aplinką per spalvines sensacijas. Freiburge labai domėjausi Cezannu, jo pasakymais apie dailininko savitos spalvinės tikrovės suradimą ir kad spalva, ne piešinys, gali tapti kūrinio konstrukcija. To aš siekiu savo darbuose ir šiandien. Taip pat domino ir jo teigimai apie gamtą, kurios kiekvienoje formoje jis įžvelgė cilindrių, prizmių ir kubų pavidalus. New

Dailininkė Elena Urbaitytė savo studijoje

Yorke studijavau Student Art League su menininku William Barnet. Lankiau Kolumbijos universitetą New Yorke, kur gavau magistro laipsnį. Universitete susidomėjau kolažu, vartojau guašą ir fotografijos fragmentus, iškirptus iš žurnalo.

Kai atvažiuavau į Ameriką 1950 metais, čia vyko įdomi kūrybinė fermentacija. Jau buvo gimę abstraktus ekspresionizmas. Tos srovės vienas iš žymiausių atstovų William de Kooning domino savo abstraktinėm spalvų kompozicijom. Hans Hoffmann intrigavo savo trijų matavimų spalvinio intensyvumo sprendimais. Jis tai vadino priartinimo ir nutolinimo spalvinių dėmių kompozicija.

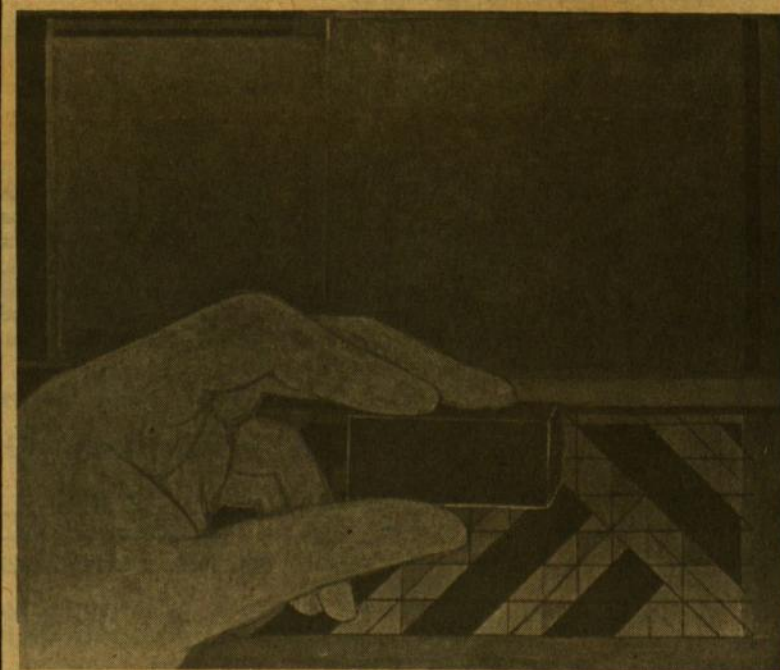
— Ar paskutinėje savo parodoje pasirodėte su naujausiais darbais?

— Taip, visi išstatyti parodoje darbai buvo atlikti tarp 1973-78 metų.

— Kokia yra Jūsų darbo technika?

— Aliejus, akrilika ir kolažas.

— Kaip Jūs prieinate prie savo darbų įvykdymo, ar spontaniškai, ar tie darbai yra ilgo svarstymo išdava?

Elena Urbaitytė Be pavadinimo (aliejus, 1978) Nuotr. L. Tamošaitis

— Mano kūryba turi abu šiuos bruožus: spontaniškumą ir apgalvojimą. Ateina mintis spręsti estetiniai tam tikrą problemą, aš pasidarau škiečą, kuris yra labiau planas spalvinių plokštumų santykio, ir tuomet inkorporuoju į tą kompoziciją žmogaus kūno dalis. Kuomet planas atsiranda drobėje, kurį aš pažymiu ochre, aš pradėdau nuo vienu raudonų gamų ir kontrastuoju su mėlyna ar žalia spalva ir tuomet įvedu tų spalvų atspalvius. Po to darbas vyksta spontaniškai, intuityviai ir tarpais su apmąstymais.

— Ar spalva vaidina pagrindinį vaidmenį Jūsų darbuose?

— Spalva yra ekspresinė jėga mano tapyboje. Priešpastatydamas raudonai spalvai mėlyną ar žalią, aš įvedu disonansines spalvines plokštumas. Spalvinių santykių išbalansavimas savitai — yra mano kūrybinis tikslas. Liniija man turi antraeilės reikšmės. Ją vartuju keliems tikslams: liniija, kaip piešinio sintezė, liniija, kaip kompozicijos tęstinumas, liniija, kuri sulauko spalvines plokštumas, ir spalvuotos linijos, kurios pakeičia spalvos intensyvumą. Spalvos nuo formos aš neskiiru. Dirbu kaip su vienu vienetu.

— Jūsų kūryboje krinta į akis mūsų dienų civilizacijos poveikis asmenybei. Kūno dalys, nugarą, (Nukelta | 4 pusl.)

Balys Auginas

NAKTIS ATEINA DIDMIESTIN

Sudėlio saulės
Auksinio rato
Stipiniai.
Smėlio laukrodžių
Paskutinė smėlis
Palaidojo
Žvaigždės —

O sambrėdė
Su vėjų knygomis,
Lėtai žingsniuodamas
Padangų grindimis,
Skaido debesų
Pabirusią baladę —

Gruzdantiom
Horizonto žarijom
Bėga basa naktis —
Jos išsiskleidžiusios
Plaukuos
Miega medžiai,
Kurčios alūnų gatvės —
Ir stulpai
Mirkiai nuvargusiom
Žibintų aišm —

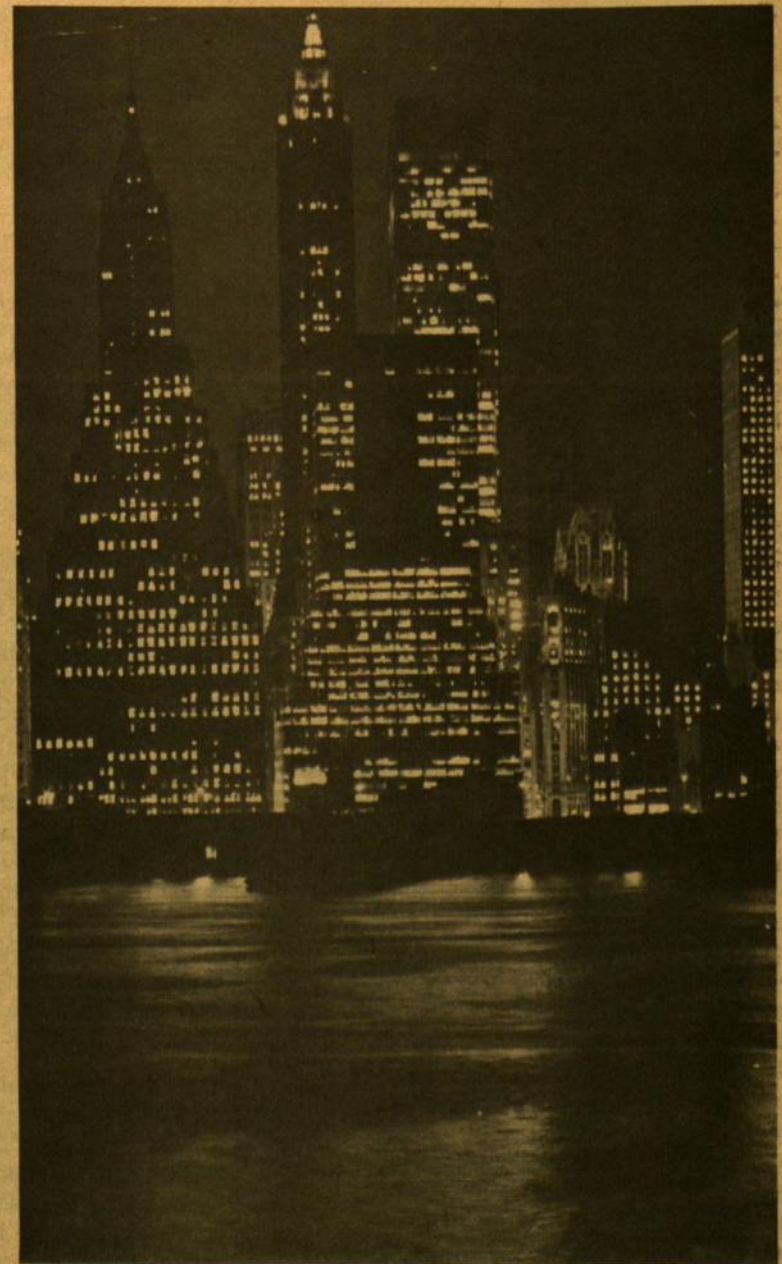
Naktis —
Juodakė klafinė —
Priglaudžia skruostą
Prie lango
Ir žiesko naktynės.
Daužos diademos širdis —
Tai dangoraižių lopšinė.

Miesto
gestančioj pasqmonėj
Pagoniški sapnai
Užplūsta
Nuogus šaligatvius,
Kaip girti
Vaduokliai —

POETAS

Aš nesu
Puodų žiedėjas,
Nei dangoraižių
Statytojas —
Aš esu tik
Žodžio žaidėjas
Ir žmonių
Lūkimų
Mastytojas.

Su pirmąja
Gyvybės diena
(Kai amžiai miegojo
Amžinybės lopšį) —
Mano širdy
Jau gyveno daina:
Ir liūdesio saulė,

Naktis ateina į miestą

Nuotr. Vytauto Mažello

Ir džiaugsmo
Šešėliai palši —

Ir esu aš —
Kaip smuiko styga,
Kurio groja
Pasaulio Kūrėjas —
Iš Jo rankų
Ištrūkės, staiga
Aš — audra,
Aš viską naikinantis
Vėjas:

Aš — širdžių atradėjas —
Ir blaškausi —
Kaip bėganti blindė,
Gyvenu,
Kaip sužeistas briedis,
Bet dainuoj —
Mano asara spindė,
Su manim —
Žemė verčia
Ir kildė —

MUTATIONES

Kartais jaučiuos
Sausas,

Kaip smėlis,
Išdžiūvęs,
Kaip dykuma.
Kartais — kaip miškas,
Atgimęs, sužėlęs —
Aš — debesų pilkuma —

Kartais esu,
Kaip trykštąs fontanas,
Pilnas kilniausių
Minčių.
Kartais — pražūkęs platanas,
Senas,
Vienišas
Rudensio saulės kenčias!

Ir gyvenimas mano —
Kaip vanduo okeano:
Potvyniai,
Atoslūgiai,
Ir — išsekus banga —
Ant mūšino
Žemės rutulio
Esu aš klanas —
(Lašelis minčių,
Išgaravęs
Staiga) — — —

Skenduolis pabėgėlis

Romano Mein Name sei Gantenbein ištrauka

MAX FRISCH

Redakcijos pastaba. Max Frisch (gimęs 1911 m.) yra vokiškai rašantis šveicarų prozaikas ir dramaturgas. Jo kūryboje atkakliai ir skaudžiai įsiskaidoma žmogaus, kaip individo, vietos dabarties moderniojoje civilizacijoje. Prozos knygos: Die Schwierigen 1943, Stiller 1954, Homo faber 1957. Dramos: Nun singen sie wieder 1946, Die chinesische Mauer 1946, Graf Oederland 1951, Don Juan oder die Liebe zur Geometrie 1953, Biedermann und die Brandstifter 1959, Andorra 1962 ir kt.

Atsirado žmogus, kuris nenorėjo palikti savo pavardės, o juo labiau žinių apie save. Tik tiek tebuvo žinoma apie tą bendralaikį, kad turėjo būti gyvenęs, nes tai liudijo, pagaliau, lavonas, kurį vieną rytą rado Lima — vieną labai gražų rytą, aš atsimenu, kaip tik atėjus buvau per Helmhauso tiltą lesinti gulbių. Tada dar augo ten didelis gluosnis, gal jis ir šiandien tebeauga, nutįsusiomis šakomis gluosnis antims ir gubėms gyvatvorie apsuptoje aikštelėje, ilgas savo ša-

kas į žalią Limato vandenį sumerkęs, varvantių vainikų lapija, idilė kartu su antytėmis, margomis kaip iš žibantio popieriaus, ir baltas kilnumas gulbių, už jų didžioji katedra, Karolis Didysis su žuvėdomis ant karūnos, vienuoliktos valandos varpai... tenai buvo jis įsipainiojęs. Būtų ilgai jo niekas neradęs, gal ir niekuomet, jai nebūtų, metams bėgant, surūdijusios statinės, prie kurių pritvirtinta ančių užtvara. Manau, kad čia reikals įstaigos, kuri rūpinasi statyba vandenyje, o gal ir tos, kuri tvarko sodnus, šiaip ar taip, surūdijusios statinės po gulbių namais vieną kartą turėjo būti pakeistos. Kai apipuvusios lentos buvo nuimtos, kad prie dumblynų statinių būtų galima prieiti, ir išvystas dumblynas lavonas, tuojau buvo sustabdytas darbas, pranešta policijai, kuri netrukus prisivyrė su žaliu laiveliu, vienuoliktos valandos varpams skambant, dešimtį minučių skambėjo — tai priklausio prie linkniausių mano prisiminimų šitas vienuoliktos valandos skambėjimas; geriausiai, man atrodo, skamba jie, kai eini palengva per Helmhauso tiltą, tada iš visų bokštų skambėjimas virš vandens susimaišo... Galbūt dėl to lavonas kaip tik tenai įsipainiojo. Aišku, atsirado ir daugiau, kurie dabar norėjo matyti, kas ten vyksta. Du policininkai žaliame laivelyje su miesto herbu, vienas nuolat irklavo prieš srovę, kad laivėlio nenuneštų, antras ilgą kartimį apsiginklavęs, abudu uniformuoti ir su šalmais, lyg turėtų ką nors areštuoti, atrodė šiek tiek nervingi, kai tiek daug žmonių ant tilto žiopsojo į juos, ir ilgai visiškai nieko nedarė. Skambėjo vienuoliktos valandos varpai. Žinovai viršuje prie turė-

klų galvojo, kad reikėtų drąsiai rankomis čiupti lavoną ir ištraukti, nes jau buvo žinoma, kad reikals eina apie lavoną, ir visuomenė, taip atrodė, turėjo teisę žinoti, kieno buvo tas lavonas. Bet lavonas buvo tarp surūdijusių statinių įstrigęs. Kuo mažiau tebuvo veiksmo, tuo didesnė buvo įtampa, tuo tarpu ir varpai baigė skambėti, ir turėjo, pagaliau, kas nors atsitikti, kad ir ne su lavonu, kuriam valandos jokios reikšmės jau nebeturėjo. Matyt, nieko kito daryti nebegalėjo: policininkas su kartimi, patartas antrojo, kuriam užteko darbo su ilgu savo irklų prieš srovę atsilaukyti, badė į surūdijusias ir dumblynas statines, nepagalvodamas, kad lavonas, išlaisvintas iš metus užsitiesusio įstrigimo, tuojau nuplauks pasroviui. Ir taip atsitiko, ir žiūrovai ant tilto matė. Plaukė kažkas, lavonas, palengva, tačiau tarytum būtų dar turėjęs savo nusistatymą, net labai tvirtą nusistatymą: pabėgti. Kol ilgas laivelis stipriais irklų smūgiais buvo apsuktas ir galėjo pradėti vytis, anas buvo jau keletą metrų nuplaukęs pirmyn. Veidu žemyn, aišku nejudėdamas, rankomis nesiirdamas, plaukė jis, tarytum visą laiką būtų to ir telaukęs, pasroviui, lydimas dabar laivelio su miesto herbu, siūbuojančiu nuo stipraus irklavimo. Kiekvienam tos vietos žmogui buvo aišku, kad vytis bus galima tik iki Uranijos tilto; ten tikrai joks laivelis neprasmuks pro apačią. Kelį žiūrovai bėgo palei Limatą, iš tikrųjų ne bėgo, tikėjo, kiek greitai galima pateiti. Dauguma vis dėlto, išlaikydami miesto garbę, to nedarė, nuėjo savo keliu, tarytum nieko nebūtų atsitikę, pagarbūs kaip gulbės, kurios jau išplėstus sparnus dabar vėl su-

glaudė, ramiai plaukiodamos. Tuo tarpu lavonas netoli tenuplaukė. Jau pas Daržovių tiltą, pas tą daug atramų turintį, įsipainiojo vėl, ir tada srovė apuko jį veidu į viršų. Buvo vyras. Pora gelių pardavėjų, kurie turin savo kioskus, matė sumukusį veidą; policija, kuri kaip tik tenai stovi, tuojau buvo vietoje ir buvo pakankamas jos skaičius, kad pajęgtų pėsčiuosius vienur ar kitur nukreipti, ir bent ant tilto policija buvo padėties viešpats, nors savo buvimu kaip tik sužadino susidomėjimą, savaime suprantama, žmonės čia dar nežinojo, kas atsitiko, o į klausimus jiems niekas neatsakė, ir atrodė, kad reikals liečia vien gelių kioskus. Bet gelių kioskuose nieko įtartino nesimatė. Dingojos, kad staiga Ciuriche nebegalima pirkti gelių. Ir vėl ilgą laiką nieko nebuvo. Policijos inspektorius, tolimesnės akcijos vadovas, pasirodė netrukus, bet nurodymai, kuriuos jis davinėjo, remdamasis tuo, ką matė, reikalavo laiko. Jis rūkė galą Rossli, laukė, civiliniai apsirėnęs. Lavonas buvo tokioje būklėje, kad traukiamas už galūnių, vargu ar būtų visas pasidavęs. Tuo tarpu prasidėjo pietų laikas, susisiekimas gatvėse labai pagyvėjo, tikrai lavonas niekur neskubėjo; veidu į viršų, kurčias gatvės triukšmui, leido jis Limatui tyliai skalaujančiais verpetais plaukti pro savo dumbloją barzdą, ir atrodė, kad buvo atsisakęs minties pabėgti. Nežiūrint to, policijos inspektorius, apdairus vyras, liepė jį saugoti, kai pats tuo tarpu savo cigaro galą daugiau krinto, negu rūkė; laivelis buvo dabar prie geležinės tilto atramos pririštas, ir jį srovės sūkuriu taip pat skalavo karties atstume nuo įkliuvusio lavo-

no, ir policininkas pareigingai žiūrėjo į jį. Buvo šiltas vidurdienis. Rugsėjūtis. Numirėlis buvo apsilvėjęs žieminiu paltu, su pirštinėmis, tačiau be kepurės. Policininkas nuslėmė šalną, išsluostė iš jo prakaitą ir vėl užsidėjo, pasiruošęs kiekvieną minutę. Atrodė, kad negyveliui būtų buvę mieliau paprasčiausiai nuskęsti, bet tikrai galvai tesisekė tai padaryti. Atėjo laikas, kada, pagaliau, juodasis vežimas privažiavo su karstu. Dabar smalsiesiems buvo ko pamatyti, nežiūrėnt policijos užtvaros. Karstas buvo iš parastų eglinių lentų. Kai reikėjo karstą aprūpinti virvėmis, policijos inspektorius pats padėjo. Planas buvo aiškus: į karstą lavoną paguldyti po vandeniu. Jau taip turėjo būti įsiai sugedęs, taip dumblynas, ir darbas abiejų policininkų, su miesto ženklais ant šalmų, kurie jį su karstu, taip sakant, turėjo išsemti, buvo nepavydėtinas. Tad ilgai ir užtruko, kai karstas keturiomis virvėmis buvo nuleistas, ir smalsieji artyn neprileidžiamai, matė tikrai policijos inspektorius, kaip jis nuo turėklų pasilenkęs davinėjo nurodymus, tarytum nieko ypatingo nebūtų, tiksliai ir pradžioje nesijaudindamas, vėliau galvą purtydamas; tačiau atrodė, kad negyvėlis nesilaikė jo nurodymų. Kai smalsuoliai, kiti jau susierzinę, nes nebuvi policija, kaip ir visuomet, neatsakė į klausimus, pagaliau išgirdo riksmą, trumpą riktelėjimą, niekas nežinojo, kas dabar yra atsitikę; kai kurie būtų gal tik nusijuokę. Policijos inspektorius tik purtė galvą žodžio neištardamas, ir greitai pasirodė tik tuščias šalmas, žaliame Limate tolyn beplaukiąs, o iš paskos sekė jį karstas

(Nukelta | 4 pusl.)

MŪSŲ KALBA

Kalbos kultūra

Redakcijos pastaba. Šio straipsnio autorius Martynas Stonys mirė Detroito baldinio 12 d. „Draugo“ kultūriniam priede rašydamas daugiasia kalbinių klausimais. Čia spausdiname straipsnio rankraštį esame gavę baldinio 13 d. Tai bene pats paskutinis M. Stonio raštas. Kultūrinio Draugo „Mūsų kalbos“ skyrius dabar labai pasigėrė šios bendradarbiu, uoliai besirūpinusiu lietuvių kalbos kultūra.

mano apie kalbos dėsnius, jos raidą, jos polinkius ir negalavimus. Rūpestį kelia, kai mažai dėmesio skiriame kalbos grynui, taisyklumui, turtingumui, sklandumui ir lengvumui.

Kalbos grynumas

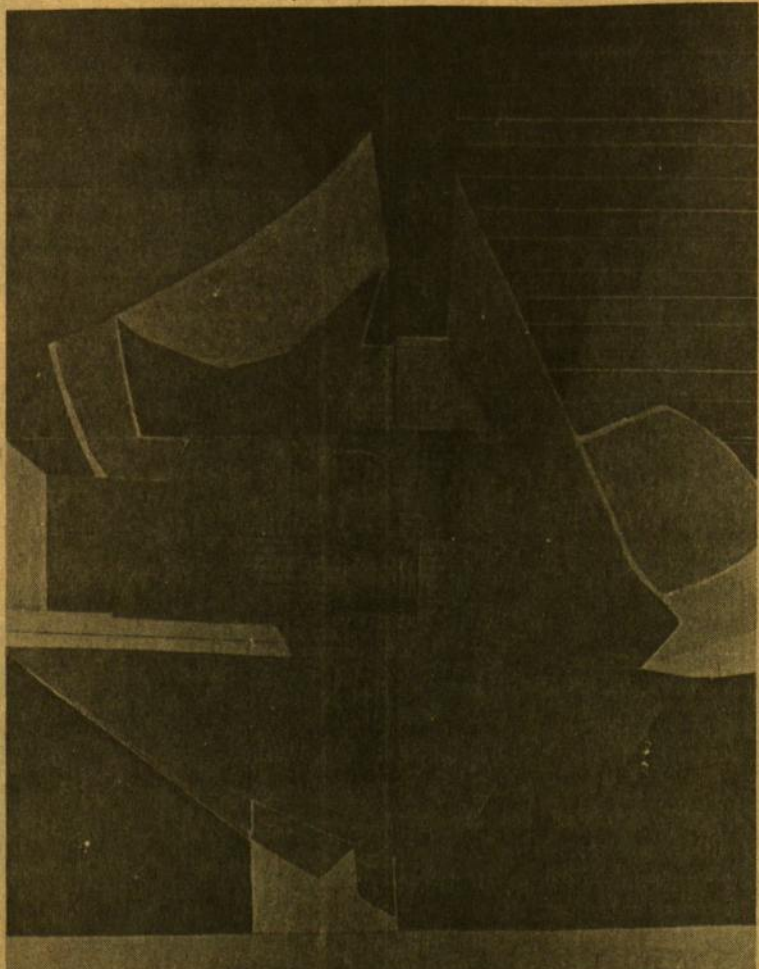
Mūsų kalbininkai daug laiko skyrė kalbos grynui. Apvalyti kalbą nuo svetimžodžių, barbarizmais vadinamų, nuo žodinių formų, padarytų pagal kitų kalbų pavyzdžius, buvo ir tebėra sunkus ir ilgas darbas. Visos tos svetimybės, per šimtmečius įaugusios į mūsų kalbą, sunkiai duodasi pašalinamos. Per mokyklas, vadovėlius ir laikraščių kalbos kerteles rašomoji kalba gerokai apvalyta, bet jos grynumas paliktas raštingųjų valiai. Todėl nereikia stebėtis, kad ir dabar savo kalbos grynumą negalime didžiuotis ar džiaugtis.

„Kultūra yra žmogaus kūryba“, sako A. Maceina. Gi kalbos kultūra yra žmogaus kalbinė kūryba. Lietuvių kalbos kūryboje dalyvauja visi lietuviai, ne vien kalbininkai, kurie tą kalbą nagrinėja, gramatikas ar žodžius rašo. Kiekvienas lietuvis, kalbėdamas ar rašydamas, tuos pačius žodžius vartoja, bet į juos sudeša savo turinį, savo mintį, savo supratimą ir savo grožio pajautimą. Vienas pasako sveikinimo kalbą ar pamokslą taip, kad visi džiaugiamės ir stebimės gražumu. Kitas parašo iš visiemis žinomų žodžių eilėraštį ar apysaką taip, kad jų rašinius vadiname literatūros kūriniu. Tai žodinė kūryba, bet tuo pačiu ji ir kalbinė. Kalbos ugdymas, jos gryninimas, taisykimas, tobulinimas ir tobula vartojimas — kalbos kultūra.

Dažnas nusikalstame tai kalbos kultūrai, nekvepdami dėmesio į kalbos grynumą ar švarumą, taisyklumą, jos turtingumą, grožį ir lengvumą. Dažnas numojame ranka, tartum lietuvių kalbos kultūra ne mūsų rūpestis, o tik rinkinių kalbininkų, amžinai sergančių visokiais kalbos negalavimais ir vis žvelgiančių, kad kiti nedaro taip, kaip jie sako ar norėtų. Iš tikrųjų taip nėra. Kalbą visi kuriname, visi ją vartojame ir visi norime, kad ji būtų lengva, graži, miela, suprantama, aiški, lengvai išmokstama. Tad kalbą — visų reikalas ir visų rūpestis. Visi ją turime gerinti, taisyti ir tobulinti, kultivuoti. Ypač turėtų rūpėti savo kalbą rašytojams, laikraštininkams ir kitiems rašto žmonėms, kurie daugiau nutuokia ar iš-

Jei su raštu kalbą kiek geriau, tai mūsų šnekamoji kalba dažnai knibžda svetimų žodžių, svetimų darybos formų gausumu. Jos taisyti nėra kam: nemandagu svečiui ar draugui sakyti, kad pirštines neužsidėdame ant rankų, bet užsimauname, kad rankų nemazgojame, bet jas plauname, kad ne salonas, o svetainė, kad ištrūko ne guzikas, o saga, kad ne automobilio lango vaiperiai sugedo, o valytuvai... Jų begalės. Juos galėtų pataisyti patys kalbėtojai, kurie tas svetimybės vartoja, bet jie dažniausiai nesijaučia nusikalstę kalbos kultūrai. Bet kaip jie pyktų, jei pasakytų, kad jų lietuvių kalba nekultūringa ar nekultūringa. Tik ar nereikėtų priminti, kad kultūringas asmuo kontroliuoja ne tik savo poelgius, balsą, temperamentą, būdą, bet ir kalbą. Jei savo kalbos nekontroliuoja, tad jos negerbia. Tai kur ta kultūra, jei savo gimtosios kalbos negerbi, svetimybėmis ją teršdamas?

Mūsų raštuose ir spaudiniuose kalba daug grynėja. Bet tu svetimybų vis dar yra laikraščiųuose ir knygose.

Elena Urbaitytė

Autoportretas (aliejus)

Nuotr. L. Tamošaitis

Taisyklumumas

Tai rūpestis, kad kalbą būtų taisyklinga, neiškryptų iš kalbinių dėsnių. Kitaip sakant, kalboje laikomasi visų gramatikos ir kalbos dėsnių ar taisyklių. Kai jų nesilaikoma, kai kalbą pagal tuos dėsnius nekuriama ar nevartojama, tuo paneigiamas ir stabdomas kalbos kultūrinis vyksmas. Tai atsitinka dviem atvejais: dėl nemokėjimo ar nežinojimo kalbos dėsnių ir dėl užsispyrimo tyčiomis jų gramatinių ar kalbinių dėsnių nesilaikyti, parodant neribotą laisvę kalboje. Abiem atvejais kalbėtojas, rašytojas ar lietuvių kalbos vartotojas elgiasi negerai, nekultūringai, nes žemina kultūrinio požiūrio savo kalbą.

Kalbinių netaisyklumų randame laikraščiuose, žurnaluose ir knygose. Kartais atrodo, kad laikraščiai tyčiojasi iš kalbinių taisyklių. Kiek kartų buvo rašyta ir aiškinta apie dauginius skaitvardžius, o vis randi parašytą klaidingai: trys (treji) metai už klaukė, eina palaukiais (palaukėm), pamėškiais (pamėškėm), keturios mėšos (ketverioja

mėsa), sodyboje buvo trys namai (trys pastatai arba treji namai).

Gan dažnai dviskaitinės kaitomųjų žodžių formos daugiskaitos vietoje vartojamos, nusižiūrėjus į tarminę šnekamąją kalbą, laikraščiuose ir dailiojoje literatūroje. Tai vis tas noras daugiau laisvės, daugiau išradimo ir originalumo. Liaudiškumo ir tarmiškumo nereikia smerkti, bet reikia žinoti, kur juos vartoti. Kai jais švaistomasi bet kur, nukentčia kalbos kultūra: iš dailios ir taisyklingos kalbos padaroma keista mišrainė.

Turtingumas

Kita kalbos kultūros žymė — turtingumas. Kultūringa kalba didžiuojasi ne tik žodžių gausa bei įvairumu, bet ir gausybe gramatinių formų, gera ir įvairia sakinių daryba, lakumu, kuri dažnai vadiname kalbos sklandumu. Malonu ir lengva skaityti, kai kalbos srautas teka lyg upė savo plačia vaga per žalias tolas, be lūžių, be kritimų, keistų gurgėlių ir staigių, aštrių posūkių. Niekas taip nedar kalbos, kaip rašytojo ar žurnalisto keistos, nelietuviškos darybos žodžiai, iki nuobodumo vienedi sakiniai, staigūs vingiai ar šokinėjimai, stoka sklandumo, laisvo, pasigėrėto žodžių formų įvairumo. Dažnai skaitai laikraščio vedamuosius ir stebies, kad kiekviena tema dėstoma tais pačiais nudilusiais žodžiais, tokiais pat negyvais sakiniais ir ta pačia minties reiškinio linija. Jokio įvairumo! Dėkingiausia ir įdomiausia tema padaroma nuobodžiu, atstumiančiu, šabloniniu rašiniu. Tai kalbos neturtas, skurdas, kurio gėdytusi kiekvienas geresnis laikraštis. Deja, tokie rašiniai randami ir geruose laikraščiuose. Skaitytojai retai juos perskaito nuo pradžios iki galo.

Sklandumas, lengvumas

Kultūringa kalba malonu klausyti, supasti ir atpasakoti. Tokia kalba parašyta knyga norisi skaityti balsiai, norisi pasigrožėti žodžių skambesiu, minties lakumu, sakinių dailumu, pasikartojančių tam tikrų protarpais sakinių kirčių, pažymintčių žodžio svarumą ar svarbą. Tokia gražia ir ritminga kalba parašyta Vinco Krėvės Dainavos šalies senų žmonių padavimai. Sakysite, jog tai dailiosios literatūros lyriniai pasakojimai. Taip, tiesa. Bet kiek turime dailiosios literatūros knygų, kurias skaitydami, jaučiamės per žiaurų gruodą važiuoją. Ir tai ne dėl to, kad tie kūriniai realistiniai. Mokslininkų kalba dažnai skundžiamas, nes jai trūksta (Nukelta į 5 pusl.)

Iš vokiečių kalbos vertė

A. Pakalniškis

Pokalbis su Elena Urbaityte

(Atkelta iš 3 pusl.)

veido fragmentai, išprausti į geometrines formas, į rėkiančių spalvų kvadratus, lyg akcentuoją šiuolaikinio žmogaus beasmęniškumą. Ar jūs savo darbuose įieškote tik formalinių sprendimų, ar siekiate atskleisti ir psichologinius aspektus?

— Kuomet aš tapau, aš esu susirūpinusi tik estetiniais problemų sprendimais. Žmogaus kūno dalių įvedimai į spalvines kompozicijas yra taip pat spalvinės plokštumos. Aš traktuojau žmogaus kūno dalį šaltai, kaip vien konstruktyvinę pavelsio dalį. Jei atsiranda psichologinis elementas mano darbuose, jis atsiranda intuityviai, per kūrybinį procesą, iš pasamones.

Dažnai mano aštrių spalvų kontrastuose išvėliamos mūsų modernaus gyvenimo įtampas. Gal tai ir tiesa, nes raudonų spalvų gama man duoda dabartinio gyvenimo pulso asociaciją. Aš noriu per spalvas išreikšti energiją, egzistenciją, vitališkumą.

— Ar jūs bandote savo darbuose pasakyti ką nors naujo, ar

einate į neišbandytas sritis?

— Neišbandytas sritis grynai mane pajaučiame daugiau intuicija negu logika. Cezannas mirdamas nežinojo, kad jis yra didysis moderniojo meno pirmtakas. Per paskutinius dvidešimt metų meno šūkis, kuris turėjo didelį pasiekimą, buvo avangardas. Avangardu buvo abstraktus ekspresionizmas, populiarius menas, čia vadinamas pop art, optinė iliuzija, konceptualinis menas. O šie visi stiliai nenukrito iš dangaus, bet kilo iš praėjusių tos srities pradininkų.

Trumpai galiu pasakyti apie savo kūrybą, kad siekiu išreikšti mano gyvenamojo laikotarpio intensyvumą, kurį išgaunu, ly-

gindama dvi priešingybes. Pavyzdžiui: geometrinės formas pastatu prieš organines; per spalvinius kontrastus (raudoną prieš mėlyną); dviejų dimensijų plokštumų sprendimą balansuojų tame pačiame darbe su trijų dimensijų formomis; ir kaip žiūrovai man sako, estetinį sprendimą vis-a-vis psichologinio momento.

Rima Čerkeliūnienė

WAGNER and SONS

TYPEWRITERS,
ADDING MACHINES
AND CHECKWRITERS,
Nuomoja, Parduoda, Taiso
Virš 50 metų patikimas jums
patarnavimas.

Phone — 581-4111
5610 S. Pulaski Rd., Chicago

A. TVERAS

LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBES
Pardavimas ir Taisyimas
2646 W. 69th Street — Tel. RE 7-1941

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ 1978 METAIS!!

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU
Isteigta 1959 m.

9727 So. Western Ave., Chicago, Illinois 60643
Tel. — (312) 238-9787

6 VIENOS SAVAITES KELIONES:

1 — gegužės mėn. 1 d.; # 2 — gegužės mėn. 8 d. (užpildyta);
3 — gegužės mėn. 14 d. (užpildyta); # 15 — rugsėjo mėn. 25 d.;
16 — spalio mėn. 9 d.; # 17 — spalio mėn. 16 d.

DVIEJŲ SAVAIČIŲ KELIONES:

4 — birželio mėn. 12 d. (Vokietija);
5 — birželio mėn. 18 d. (Roma);
6 — birželio mėn. 26 d. (Leningradas);
7 — liepos mėn. 2 d. (Roma);
8 — liepos mėn. 10 d. (Sveicarija);
9 — liepos mėn. 17 d. (Paryžius);
10 — liepos mėn. 24 d. (Ryga-Leningradas);
11 — liepos mėn. 31 d. (Leningradas);
12 — rugpjūčio mėn. 7 d. (Sveicarija);
13 — rugpjūčio mėn. 14 d. (Paryžius);
14 — rugsėjo mėn. 4 d. (Ryga-Leningradas);
18 — gruodžio mėn. 20 d. (Kašėdinė)

Dėl kainų ir platemųjų informacijų kreipkitės į American Travel Service Bureau!
Visos ekskursijos apima aplankys Kauną ir Trakus. Visos skrenda su palydovu.

Taipgi parduodame pagintus skridimus (Čarterius) į Londoną, Frankfurtą, Žurichą, Varšuvą, Havajus, Las Vegas ir kitur.

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS
IR MĖGĖJAMS

Daug sutaupysite, pirkdami čia
jų reikmenis. Pasinaudokite pa-
togių planų atidedant pasirink-
tus reikmenis uptyngai progai
Pilnai užbaigtų foto nuotraukų
aptarnavimas. Atidaryta pirmadi-
nį ketvirtadienį vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street
Tel. — PProspect 6-8998

JEI JOS NORITE SIŪSTI SIUNTINIŲ DOVANAS Į LIETUVĄ IR ĮVAIRIUS
USSR KRAŠTUS, naudokitės patarnavimu plačiai žinomos firmos

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

(LICENSED BY VNESHPOSYLTORG)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA: 1776 BROADWAY, NEW YORK, N. Y. 10019
TEL — 581-6590; 581-7729

Siuntiniai, siunčiami per mūsų firmą, paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynę ir kitų daiktų.

Atidaryta kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Seštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MOSŲ SKYRIAI:

Allentown, Pa. — 126 Tilghman Street	435-1664
Baltimore 31, Md. — 1828 Fleet Street	342-4240
Brooklyn, N. Y. 11218 — 485 McDonald Avenue	633-0090
Buffalo 12, N. Y. — 701 Fillmore Avenue	895-0700
Chicago 22, Ill. — 1241 No. Ashland Avenue	486-2818
Chicago, Ill. 60629 — 2608 West 69 Street	925-2787
Chicago, Ill. 60609 — 1855 West 47 Street	376-6755
Cleveland 13, Ohio — 1028 Kenilworth Avenue	771-0696
Detroit 12, Mich. — 11601 Jos Campau Avenue	365-6780
Hamtramck, Mich. — 11339 Jos Campau Avenue	365-6740
Los Angeles 4, Calif. — 159 So. Vermont Avenue	385-6550
New York 3, N. Y. — 324 E. 9 St.	674-1540
New York 3, N. Y. — 78 Second Avenue	475-7430
Miami Beach, Fla. 33139 — 1201 17 St.	305-673-8220
Philadelphia, Pa. 19123 — 1013 N. Marshall St.	215-WA-6-6878
Phoenix, Ariz 85027 — 22047 Black Canyon Hwy.	602-942-8770
Rahway, N. J. — 47 East Milton Avenue	381-8800
Silver Springs, Md. — 1002 Kennebec Ave.	301-589-4464
South River, N. J. — 41 Whitehead Avenue	257-6320
Syracuse, N. Y. 13204 — 515 Marcellus Street	475-9746
Woodhaven, Queens, N. Y. 11421 — 80-14 Jamaica Ave.	296-8290

NAUJI SKYRIAI:

LAKEWOOD, N. J. 08701 — 234 Second St.	363-0494
HERKIMER, N. Y. — McKENNA RD.	315-366-3699

Skenduolis pabėgėlis

(Atkelta iš 3 pusl.)

su lavonu, o šį laivelį su šauniuoju irkluoju, tik su vienu, antrasis, kuris buvo įkietęs į vandenį su visa uniforma ir auliniais batais, pūkinosi prie laivelio, visai nesirūpindamas anksčiau užsimotu darbu. Laivelis irgi nieko nebegalėjo padaryti; plaukiančiam karsto palyda užsibaigė prie Uranijos tilto, kaip ir buvo laukta. Po to karstas plaukė vienas, kartais pirmyn kojomis, kartais galva, lyg būtų turėjęs ištirti, kaip patogiau yra šioje ilgoje kelionėje. Tuo pačiu metu varėsi jis dešinėn taip, kad greitai atsidažė į pakrantės sieną net keletą kartų, ir buvo pavojus apvirsi prie geležinkelio stoties tilto, kur ne tuojau jis buvo pastebėtas. Mat, ne kiekvienas žūri žemyn per turėklus, kai nemato jokios policijos. Nors ant Daržovių tilto policijos barikada, nors ir nebereikalinga, buvo ir toliau laikoma, čia nebuvo jokios policijos, ir negyvelis turėjo ramybę, ypač kad kranto siena yra toje vietoje gana aukšta; buvo galima matyti, kaip įsai ten karste linguojasi, bet nebuvo galima prie jo prieti. Kai jau keletą kartų buvo atsidažęs į sieną, grabas pasiviro; viena ranka nusileido iš jo. Net ir susisiekimo policininkas, kuris buvo pašauktas iš bokštelio, nieko negalėjo daryti; nusimovė jis baltas savo pirštines, matyt pats susirūpinęs, ką po to reikės daryti, ir tai buvo viskas. Daug kas nusisuko į šalį. Ranka labiausiai, atrodo, kėlė jiems siaubą, nes vandenyje judėjo, nors ir nežymiai, kartais, bet vis dėlto. Tik tai susisiekimo policininkas, su baltomis pirštinėmis saujoje, nenusisuko į šalį, lyg tai daryti būtų neleidusi uniforma. Jo sprendimas — paskambinti į sargybos būstinę ir pranešti —

Lietuvio drama New Yorko scenoje

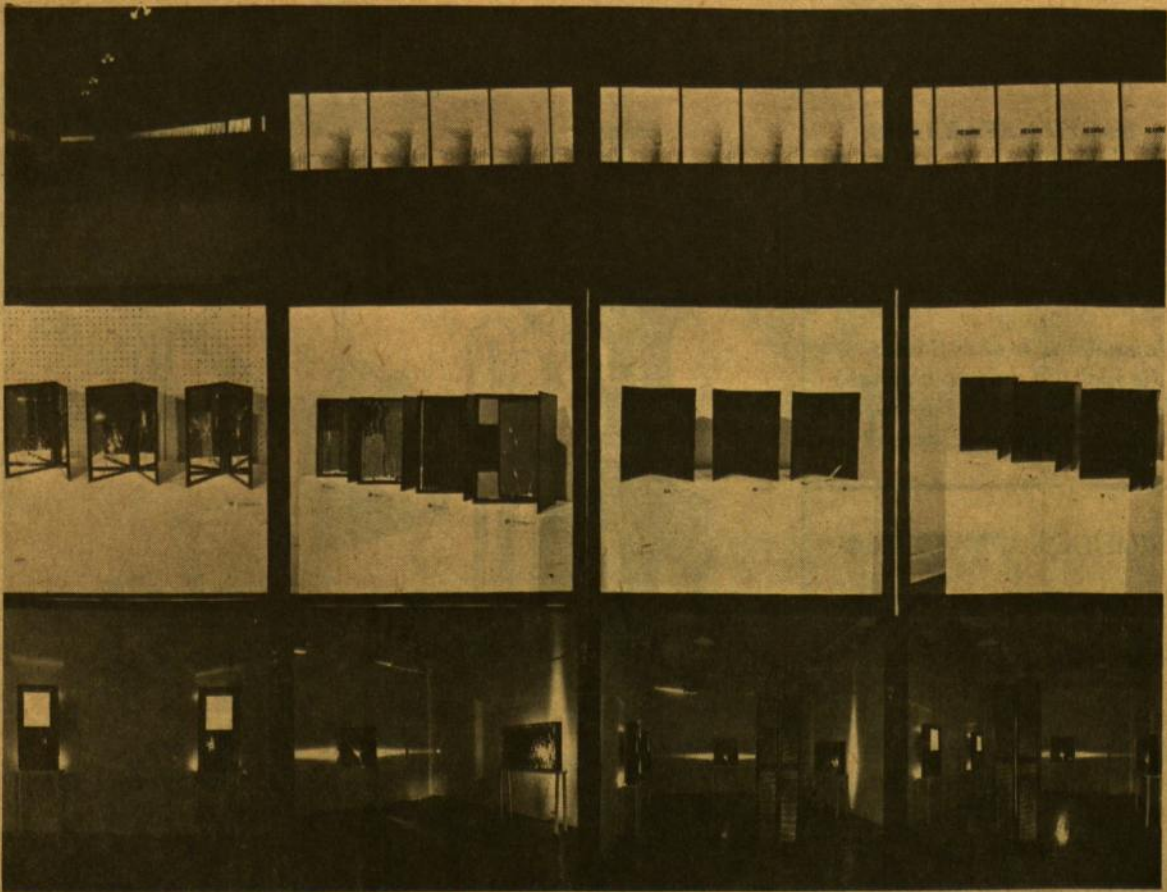
New Yorko "Theater for a New City" praneša, kad birželio 1 d. įvyks "anoniminio autoriaus" vaidinimo "Pasivaikščiojimas mėnesienoje" premjera. Nesenai atremontuotas teatras yra 2-oje avenue prie 10 gatvės.

Po šiuo trumpu pranešimu slypi ypatinga drama. "Pasivaikščiojimas mėnesienoje", tragikomedija apie merdinčią totalitarinę utopiją, buvo parašytas Lietuvoje prieš kokią pusšimtį metų. Jos autorius negali paskelbti savo pavardės, nes jis per gerai pažįsta ji supančią politinę sistemą. Tragikomedijai-pabėgėlei pavyko pasiekti Vakarų, kur ji buvo išversta į anglų kalbą. Ji padarė didelį įspūdį "Theater for a New City" vadovybei, kuri pakvietė Joną Jurašą ją įvesti į sceną.

Kitą režisierių šiai dramai būtų sunku įsivaizduoti. Jurašas yra su ja intymiai susigvenęs ir yra peryvenęs jos situacijas ir problemas. Visos potekstės ir aluzijos jam žinomos. Šiam spektakliui jis turi labai įdomių sceninių užmanymų.

Nereikia ir aiškinti, kodėl taip svarbu, kad spektaklis kuo geriausiai pavyktų. Kaip "Aušra" ar "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika", "Pasivaikščiojimas mėnesienoje" meninė kalba byloja pasauliui apie ypatingą padėtį Lietuvoje. Todėl šį spektaklį su dideliu dėmesiu seks mūsų tautiečiai Lietuvoje. Svarbu, kad jis kuo ilgiau išlaikytų, nes jo pasisekimas įgalins ir daugiau panašių veikalų pastatymų.

"Pasivaikščiojimo mėnesienoje" spektaklį lietuviai gali paminti įvairiais būdais — jame apsilankydami, jį rekomenduodami ir reklamuodami, bet ypač dabar, bematant, prisidėdami lėšomis. Teatras suteikia savo patalpas ir techninę pagalbą, bet pinigų spektakliui dar reikia surinkti. Tai puiki proga paremti drąsųjį anoniminių autorių ir padėti svarbią lietuviškam vaidinimui išvysti pasaulį. Piniginį įnašą, koksai jis bebūtų, galima atskaityti iš mokesčių ("tax-deductible donation"). Čekiai išrašomi "Theater for a New City" vardu ir siunčiami šiuo adresu: Theater for a New City, c/o Audronė Misiūnas, Ruppert Towers (Apt. 23 J West), 1601 Third Avenue, New York, N.Y.

Audrius Plioplys

Iš jo darbų parodos "Washington Project for the Arts" galerijoje, Washington, D. C.

Sostinėje dėmesio susilaukusi paroda

Mūsų bendradarbio, rašiusio čia apie M. K. Ciurlionį, dr. Audriaus Plioplio individuali dailės darbų paroda sostinės galerijoje "Washington Project for the Arts" tenyškčiame dailės gyvenime susilaukė nemažo dėmesio. Parodą reikėjo pratęsti, ir ji galerijoje vyko nuo balandžio 1 iki gegužės 6 d. Penkias savaites trukusi paroda Washingtono yra gana retas atvejis. Parodos darbų nuotraukas ir palankias recenzijas atspausdino "Washington Calendar Magazine" (Lee Fleming), "The Washington Star" (Benjamin Forgey), "What's UP IN ART" (Tobie Lanou). Septintasis televizijos kanalas (WJLA-ABC) dviem atvejais pateikė reportažą apie Audrių Pliopį ir jo mišrios technikos skulptūras.

Trys meniniai renginiai Toronte

Toronto Prisikėlimo parapija savo 25 m. įsikūrimo jubiliejui, be bažnytinio iškilmų ir vaišių, paminėjo trim meniniais renginiais. Balandžio 15 eikagiečių meno ansamblio Dainava Centrinės technikos mokyklos audi-

torijoje atliko muzikinį veikalą "Kūlgrinda". Dirigavo Aloyzas Jurgutis, režisavo Zita Kevalaitytė-Visockienė. Balandžio 22-23 Prisikėlimo parapijos parodų salėje įvyko dail. Vytauto Igno Jonyno tapybos ir grafikos paroda. Po parodos atidarymo buvo literatūros vakaras, kurio visą programą atliko Jurgis Jankus. Dailininko ir rašytojo kūrybą apibūdino kun. Leonardas Andriekus.

Alfonso Dargio apžvalginė paroda

Vieno ryškiojo savo kartos dailininko Alfonso Dargio (gim. 1909 m.) apžvalginė darbų paroda šiandien atidaroma Rochesterio, N. Y. Paroda "Galerij 696" patalpose (696 Park Ave., Rochester, N. Y.) vyks iki birželio mėn. 30 d.

Dailininkas Alfonsas Dargis patys taipgi gyvena Rochesterio ir savo kūryba gyvai reiškiasi šio miesto dailės klostuose. Ne kartą yra išskirtas ir pagerbtas įvairiomis premijomis. Jo darbų yra įsigiję įvairūs Amerikos miestų muziejai bei galerijos. Privatus dailės kolekcionieriai jų turi Lietuvoje, Austrijoje, Vokietijoje, Prancūzijoje, Anglijoje, Indijoje, Meksikoje, Švedijoje, Kanadoje ir Jungtinėse Amerikos Valstybėse. Grupinėse parodose Alf. Dargio darbai buvo išstatyti Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Vokietijoje, Austrijoje, Italijoje, Kanadoje, Persijoje, Turkijoje, Pakistane ir JAV. Individualios jo parodos buvo surengtos New Yorke, Rochesterio, Clevelande, Chicagoje, Philadelphijoje, Huntingtone (W. Va.), Koelne ir Manheimėje — Vokietijoje.

Nauji leidiniai

• MŪSŲ VYTIS, 1978 m. Nr. 1. Skautiškos minties jaunimo ir vadovų žurnalas. Leidžia Akademini skautų sąjūdis. Redaguoja Antanas Saulaitis, S. J., 2345 West 56th Str., Chicago, IL, 60636. Administruoja Alfredas Kleinaitis, 11044 W. 84 Place, Willow Springs, IL, 60480. Metinė prenumerata JAV ir Kanadoje — 6 dol., kitur — 3 dol.

Spausdinamas pokalbis su JAV LB švietimo tarybos pirm. Br. Juodeliu. Apie lietuvius JAV nepriklausomybės dviejų šimtmečių sukaktyje rašo Liūtas Grinius. Prie teisinių ir teisminių klausimų stabtelėja Linas Kelečius. Lietuvių kolonijų ateitį Amerikoje svarsto Vytenis Vilkas. Nemažai puslapių skirta skautų veiklos svarstymams ir kronikai.

• AŠTUNTOJI DIENA, 1978 m., Nr. 9. Cicero Vysk. Motiejaus Valančiaus moksleivių ateitininkų kuopos laikraštėlis. Redakcija: Vitas Laniauskas, Ina Gadliauskaitė, Vida Kuprytė, Laima Sulaitytė, Rūta Končiūtė, Jūratė Arštikytė, Viktoras Radvilas, Rūta Norkutė, Saulius Baronas. Redakcijos adresas: Aštuntoji Diena, 1806 S. 49th Court, Cicero, IL, 60650.

Tai kasmet išleidžiamas ciceriškų moksleivių laikraštėlis. Šiomet jis pasirodo jau devintą kartą. Leidinys yra tikrai šios kūrybingos moksleivių ateitininkų kuopos veidrodis. Visko čia yra: ir ideologinių raštų, ir be-

letristikos apybraižinių darbų, ir poezijos posmų, ir šauniojo humoro. Puslapių papuošti pritaikintais piešiniais bei vinjetėmis.

• ATSPINDŽIAI, Clevelando Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos moksleivių metraštis 1977-1978. Redagavo: Vilija Banionytė, Sigutė Bankaitytė, Virginija Juodišūtė, Rytas Urbaitis. Redaktoriams padėjo akt. Vida Augulytė. Nuotraukos — mkt. Jono Vyšnionio, Vlado Becevičiaus ir Lino Vyšnionio. Viršeliai — Virginijos Juodišūtės ir Sigutės Bankaitytės. Piešiniai — Mirgos Bankaitytės, Sigutės Bankaitytės,

Virginijos Juodišūtės ir Astos Puškoriūtės. Išleido Šv. Kazimiero lituanistinė mokykla, 17702 Crestland Rd., Cleveland, Ohio 44119. Leidinys 128 psl., kainu — 1 dol.

"Atspindžių" puslapiuose mokinių rašiniai, beletristiniai bandymai, eilėraščiai, piešiniai. Visa tai pajavairinta nuotraukomis iš mokyklos gyvenimo bei veiklos.

• LAIVAS, 1978 m. gegužės mėn., Nr. 5. Religinio ir tautinio gyvenimo mėnesinis žurnalas. Leidžia Marijonų vienuolija. Redaguoja kun. J. Vaškas, MIC. Redakcijos ir administracijos adresas: 4545 West 63rd St., Chicago, IL 60629. Metinė žurnalo prenumerata JAV ir Kanadoje — 4 dol., kitur 5 dol.

Sekminių tema rašo pats redaktorius J. Vaškas, o Motinos dienos tema — ses. Marija Palmira. Kiti straipsniai: "Tėvo dovana Kristuje", "Dievo Kūno šventė", "Aukščiausi kasdieninių debesų" ir kt. Daug religinio gyvenimo kronikos. Žurnalo puslapiai iliustruoti ses. Mercedes piešiniais, gamtos ir meno darbų nuotraukomis.

• MŪSŲ ŽINIOS, 1978 m. balandžio mėn. 30 d., Nr. 7. Lietuvių jėzuitų ir Jaunimo centro Chicagoje biuletenis. Dvisavaitinis leidinys, redaguojamas Antono Saulaičio, S.J. Administruoja Petras Kleinas, S.J. Redakcijos ir administracijos adresas: 5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636. Siunčiant biuletenį paštu, bent 5 dol. metams.

Pagrindinis dėmesys šį kartą skiriamas velioniu prof. J. Puzinui ir atsisveikinimui su juo. Daug vietos skiriama vakaronei Jaunimo centro reikalais. Mūsų Jaunimo žodžio puslapių ir kt.

• SKAUTŲ AIDAS, 1978 m. vasario mėn. Lietuvių skautų mėnesinis laikraštis — žurnalas. Leidžia LSS Tarybos Pirmia. Redaguoja Sof. Jelionienė, 6111 S. California Ave., Chicago, IL 60629. Administruoja Augustinas Orentas, 6842 S. Campbell Ave., Chicago, IL 60629. Metinė prenumerata — 5 dol.

Žurnalas daugiausia skiriamas gyvai skautiškai veiklai pavalzduoti. Beveik kiekvienas tekstas pajavairinamas gausybe nuotraukų. Šį kartą pabrėžtinai dėmesys skiriamas šeštajai tautinei skautų stovyklai Australijoje.

• VILTIS, Vol. 36, No. 6, March — April 1978. A Magazine of Folklore and Folk Dance. Žurnalas leidžiamas anglų kalba. Leidėjas ir redaktorius — Vytautas F. Beliajus, P. O. Box 1226, Denver, CO 80201.

Šį kartą daug dėmesio skiriama ukrainiečių maršučiams, vėlų tautiniams papročiams, istorijai, muzikai ir kt. Užsimintas Simo Kudirkos filmas ir dr. Jono Balio nesenai išėjusi knyga "Lietuvių dainos Amerikoje".

Kalbos kultūra

(Atkelta iš 4 psl.).

sklandumo ir lengvumo. Pa-lyginkime dviejų filosofijos mokslininkų kalbą: prof. Stasio Šalkauskio ir prof. A. Maceinos. Pirmojo rašyta tokia tiksli, visos filosofinės plonybės išreikščiančia kalba, bet taip sunkiai suprantama, jog klausytos pasikaitos ar perskaitytos knygos poskyrio neįmanoma ne tik atpa-sakoti, bet ir tiksliai pasakyti, apie ką skaityta. Dažnai studen-

Mirė Chačaturian

Pasaulinio garso armėnų kompozitorius Aram Chačaturian mirė Sovietų Sąjungoje gegužės 1 d., sulaukęs 74 metų amžiaus. Buvo vienas iš šių laikų trijų didžiųjų Sovietijos kompozitorių: Prokofjev, Šostakovič, Chačaturian. Pirmieji du jau mirę anksčiau. Bolševikinėje sistemoje visi jie pergyveno ir šilto ir šalto, kartais buvo giriami ir apdovanojami, kartais barami ir smerkiami. Bet populiariusis Chačaturian'o "Kardų šokis" ir kiti jo simfoniniai kūriniai jau tvirtai pasilieka pasauliniam muzikos lobyne.

tai, norėdami suprasti, bandydavo išmokyti prof. Šalkauskio kalbos stilių, bet nevykdavo.

Visai kitas reikalas — prof. A. Maceinos kalba. Daug knygų jo parašyta, gal keturis ar penkis kartus daugiau kaip prof. Šalkauskio. Niekas nesakė, kad prof. Maceinos knygos nemokslinės ar jų kalba nemokslinė. O kaip lengva, suprantama ir malonu skaityti. Skaitai filosofinį veikalą ir stebies, kaip tas Maceina moka apie tokius didelius ir tolimus dalykus taip paprastai, lengvai ir gražiai pasakyti. Tai kalbos kultūra, pakelta iki aukščiausio lygio. Ja džiaugiamės ir didžiujamės. Vien dėl kalbos verta skaityti prof. Maceinos filosofines ir religines knygas.

Kalbos kultūrą įtakoja rašytojai, mokslininkai, laikraštininkai ir eiliniai lietuviai teigiamai ir neigiamai. Norėtusi, kad ta neigiamai įtaka mūsų kalbos nepasiektų. Deja, taip nėra, nes kalba gyvena su mumis ir dalinasi viskuo, ką ji turi ir ką mes turime jai pasiūlyti. Kai mūsų pasiūlymai tobulės, gerės ir kultūrės mūsų vartojama lietuvių kalba.

M. Stonys

MES STENGIAMĖS DUOTI LIETUVIAMS GERIAUSIĄ PATARNAVIMĄ IR GERIAUSIĄ PIRKIMO SĄLYGAS. IŠGYKITE LABAI PATVARIĄ IR EKONOMIŠKĄ SUSISIEKIMI PRIEMONĘ.

Naujas 1978 m. Plymouth HORIZON — labai ekonomišką, 4 cilindrinį, su galionu 38 mylias

Kaina nuo — \$3,706.00

1978 m. CHRYSLER kaina nuo \$4,700.00

Turime jaunoms mašinoms: Cadillac, Buick, Pontiac, Oldsmobile ir kitų, taipgi importuotų. Įvairių kainų, pradedant nuo \$100.00. Mūsų dirbtuvėse prityrę mechanikai patalys karoseriją (Body), sparnus (Fenders) ir sureguliuos motorą.

BALZEKAS MOTORS, 4030 S. Archer VI 1515

Seniausias automobilų pardavėjas Chicagoje, gerbiamas virš 60 m. PLYMOUTH — VOLARE — CHRYSLER — ARROW

PRAKTIŠKIAUSIOS DOVANOS GIMINEMS LIETUVOJE

Siuntinys 1 — 1978

Nepermatomo nailono gėlėta arba su ornamentais įvairių spalvų labai populiari medžiaga dėl dviejų sūknelių; gėlėta arba lygių spalvų crimplene medžiaga sukelel; dvigubo storio nailoninė skarelė; moteriškas nailono apatinis arba vyriški nailono viršutiniai marškiniai; dvi poros vyriškų arba moteriškų nailoninių arba vilnonių kojinių; 40 anglišių geriausių cigarečių; dėžė šokoladinių saldinių; 1 svaras pupelių kavos; vienai eilutei vilnonė labai gera medžiaga su jaudimu "All wool made in England", gali būti šviesios arba tamsios spalvos.

Šio siuntinio kaina su muitu ir persiuntimo išlaidomis — \$190.00. Taip pat dar galima padėti į šį siuntinį 9 sv. svorio prekių, pavyzdžiui, galima padėti 4 m. medžiagos, 2.75 m. dirbtinio minko kailio arba kitokių dovanų.

Zemlaui siūlome keletą praktiškų ir naudingų dalykų:

Dirbtinio minko kailis moteriškam paltui	\$80.00
Jeans "Wrangler", vyr. arba mot. (galima siųsti 4)	40.00
Geresnės rūšies nertinis	32.00
Nailono kojines, vyriškos arba moteriškos	3.00
Vilnonė medžiaga sukelel	24.00
Vilnonė skarelė	11.00
Geresni marškiniai	15.00
Lieturgis telescopic	12.00
Vyriški arba moteriški labai geri pusbačiai	34.00
Crimplene medžiaga kostiumėliui	30.00
Angliška eilutei medžiaga ("All wool made in England")	50.00
Geresnė	75.00

Siunčiame įvairius kalkuliatorius ir Stetoskopus.

Sudarant savo nuožūra siuntinį, reikia pridėti \$28.00 už visas persiuntimo išlaidas. Kiekvieno siuntinio pristatymas garantuotas.

Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, persiunčiame palikimus į Lietuvą prekėmis arba pinigais.

BALTIC STORES, LTD.

(Z. Juras)

11 London Lane, Bromley, Kent,
BR I 4HB, England. Tel. 01 460 2592

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS

Padangos. Priekinių ratų reguliavimas ir balansavimas. Stabdžiai. Duslintuvai. Įmetamieji vamzdžiai ir kiti patalysmai. FIRESTONE TIRES. Wheel alignment and balancing. Brakes. Shock absorbers. Mufflers and pipes. Tune-Ups. Lubrication. Change of oil and filters.

COUNTRY AUTO AND TIRE SERVICE

2423 West 59th Street — Tel. GR 6-7777

Veikia nuo 7:00 val. ryto iki 8:00 val. vakaro
šeštadieniais nuo 7:00 val. ryto iki 4 val. popiet
šventadieniais uždaryta — Sav MIKAS CESAS

SPYGLIAI IR DYGLIAI

Redaguoja dr. S. Aliūnas

DARBO DIENA

Kas gali sakyti, kad darbas nėra žmogui palaima. Juk kiekvienas pasakys, kaip sunku žmogui, kai negali rasti darbo. Bet tai tik viena pusė, o labai malonu, kai nereikia dirbti. Svarbiausia, kad turi darbą, o dirba kiti.

Žinoma, mes čia kapitalistiniame pasaulyje, anot kai kurių žmonių, paskelbusių savo mintis „Gimtajame krašte“, tiesiog skurstame ir vargstame su tais darbais. Kas kita dabartinėje Lietuvoje (ne kokioje ten okupuotoje), ten pilna įvairiausių teisių. Pavyzdžiui ten teisė ir pareiga, kas verta gegužės 1 d. prisiminti, niekada nestreikuoti, nereikalauti didesnių atlyginimų, geresnių darbo sąlygų, nes garbingoji komunistų valdžia žino, ko vargšui darbo žmogui reikia. Ne taip, kaip šiame kapitalistiniame krašte, kur valdžia nenuvokia, ko darbininkui trūksta, leidžia jam streikuoti ir kankintis be darbo lovoje ar prie televizijos.

Žinoma, šioje geležinės uždangos pusėje gana sunku nutarti, kas yra darbas ir kas yra pramoga. Bepigū anoje, ten darbo jokio nėra, ten tik džiaugsmingas lenktyniavimas komunistų partijos labui. Lenktyniauti yra labai svarbu, net Chruščiovas buvo pasiūlyęs lenktyniauti su Amerika. Dabargi, kai kurie mūsų kultūrininkai nuvažiuoja „Gimtajame krašte“ pareiškia, kad socialistiniai kraštai aplenkė Ameriką, tik į socialistinius kraštus jie dar vis nenori grįžti, bijodami veiksmų. Na, ir ką tu pasakysi,

o mes manėme, kad mūsų veiksniai, nors ir labai karingi, neturi jokių policijų, kuri už socializmo apsisprendusį tautietį kiek paluptų jo paties džiaugsmui ir labui.

Svarbiausia šiais laikais nuspręsti, kas yra darbas. Pav. klausimas: ar romaną vertinti yra darbas, ar pramoga? Lygiai taip pat neaišku, ar komisijas plūsti arba įvertinti knygų puslapius su visom šiek tiek seksinėm detalėm perspausdinti yra darbas, ar malonumas. Kiek patirta, romaną vertinti yra malonumas, nes kai kas apie jį kalbėjo keliasdešimt kartų, o kitas knygas vertinti jau yra darbas, todėl apie jas nekalbėta nė karto.

Steigti naujas premijas yra darbas, o niekinti tas, kurios jau įsteigtos, yra malonumas. Parašyti vadovėlių yra darbas, o jį niekinti jau yra malonumas. Ak, pagaliau, ne tas didvyris, kas duoda, bet tas, kuris atlaiko.

Darbas ar malonumas.

Darbas ar pramoga.

Visuomeninio darbo problema taip pat gana nelengva. Štai į vakarą važiuoti yra pramoga, bet tai pačia mašina važiuoti ir susirinkimą yra darbas. Būtinai užsigaik, nes taip žeminiams tavo sugebėjimai. Jeigu kiti kokio organizacijos veiklia, tai reikia žinoti, kad tai ne darbas, o pramoga, bet kai tu juos kritikuoji, tada labai svarbus darbas.

Jeigu pakvies pirmininkauti susirinkime, nesutik, nes tai darbas, o jei nebūsi pakviestas tai būtinai užsigaik, nes taip žeminiams tavo sugebėjimai. Jeigu kiti kokio organizacijos veiklia, tai reikia žinoti, kad tai ne darbas, o pramoga, bet kai tu juos kritikuoji, tada labai svarbus darbas.

Ak, mielas jaunuoli, vaikel, seneli,
Į darbą žygiuokit visi kas tik gali,
Te jėgas brangiausias tėvynei aukoją,
Su meile tautiečiui pakaušinė užtroja.
J. P.

TAIKA SU MEŠKA

BALYS PAVABALYS

Reikėjo Helsinkio — surado.
Po to reikėjo jai Belgrado.
Reikės dar žaisti Madridu,
Kad smaugtų žmones jo vardu.

Ne jau dėl to ir dėdė Samas
(Jis niekada nebuvo chamas)
Liko be kepurės ir barzdos
Ir nepavaiškėtos be lazdos?

SPAUDOS APŽVALGYBA

FRONTAS IR UŽFRONTE

„Keleivis“ balandžio 4 d. paskelbė vedamąjį „Frontas ir užfronte“, jame rašoma:

— Kai kurioje didžiai patriotinėje spaudoje ištisom savaitėm pilamos į ištistas paklodes dar vis papildomos žinios apie mūsų kelių maršionų ir pranciškonų „mirtinas nuodėmes“, apie St. Barzduką, vedantį mus į pragarą, o dr. Dargį — tiesiu keliu į dangų... Reiškia, tai nepaprastai „svarbu“ išsiviskiosios lietuviybės „amžinumu“ ir stiprina Lietuvoje kalinamų tautiečių viltį...

— Bet čia dar ne viskas, „ka“ mes galime padėti tėvynei?

— Ilgiausiais straipsniais sprendžiama problema, kuris mūsų žurnalistas yra „keiksmingesnis“.

— Inkvizitoriaus fanatizmu sveriamą, kurį kultūros žurnalas reikia pirmiausia sudeginti.

— Vienas kanaaninkas dar vis išsamiai gildena „Stripitiz“ ir „Saugos skatų“ liucipieriską „pornografiją“, tarsi personažės per trumpos kelnaitės ir viena apnuoginta krūtis gali pražudyti visą žimtąmetę literatūrą, tautos dorovę, laisvės kovos prasmę ir ateities Lietuvą...

Tikrai tai esanti nuostabi vieninga „užfronte“...

(Dr. A.)

LAIŠKAI

— Alpkas rašo:

Kadilakais mes važiuojam
Ir vis verkiam, aimanuojam:
Sunki tremtinio dalia.
Mes vis smerkiam jauną kartą,
Kad ji žuvus savo tautai,
Kad ji niekam nebeverta
Be kalbos savos.
Mes anksčiau kalbėjom:
Proše pani,
Kartais gutten Morgen arba
dasvidani,
O dabar jau sakom Hil

— Al Wood eiliuoja:

Svilonis dėl niekų
Užpuolė Andriekų.
Gudelis supluko,
Pamatęs Barzduko
Barzdelės plaukelį
Ant viešojo kelio.
Stravinskas Repšienę
Vilioja kur šiene
Padėti surasti
Jam arlatą rašto,
Seniai pažadėto
Ir vis nepradėto.
O Žuzė gražioji
Ant sluotos važiuoja
Viršūnėm medelių
Rašyti medalių.

FILOSOFAS IR BATSIUVYS

— Sakyk, ar tu patsai irgi
leikais tų patarimų, kuriuos tu
duodi kitiems?
— Ne, — atsakė filosofas:
— O ar tu pats neįioji visus bat-
tus, kuriuos pasiūvi?

— Optimistui visos durys tu-
ri rankenas ir vyrius; pesimis-
tui visos durys turi užraktus
ir velkes. William A. Ward

Kongresas, pasikėlis sau algas, meta gelbėjimosi ratą piliečiui, šaukdamas: „Nebijok, mes tave išgelbėsime“.

AR JAU IŠSILAISVINAI?

Vaiva klausia „Moters“ žurnale (1978 m. nr. 1) ir toliau ji dėsto šitaip: „Mes, moterys, nutarėm išsilaivinti. Moters teisės vienas dalykas, bet išsilaivinti iš moteriškos prigimties, motinystės ir susilyginti su tais šovinistais vyrais — yra kitas reikalas.“

— Aš, ji sako, dar neišsilaivinau ir vargstu vyro išnaudojama. Jis dirba diena iš dienos tą patį darbą kaip automatas, tuo pačiu laiku keliasi, tuo pačiu laiku važiuoja į darbą, neša šiukšles, kasa sniegą ir, atrodo, turėtų jaustis labai prakilnus ir pilnas dvasios peno, nes užpildo savo buitį prasingumu.

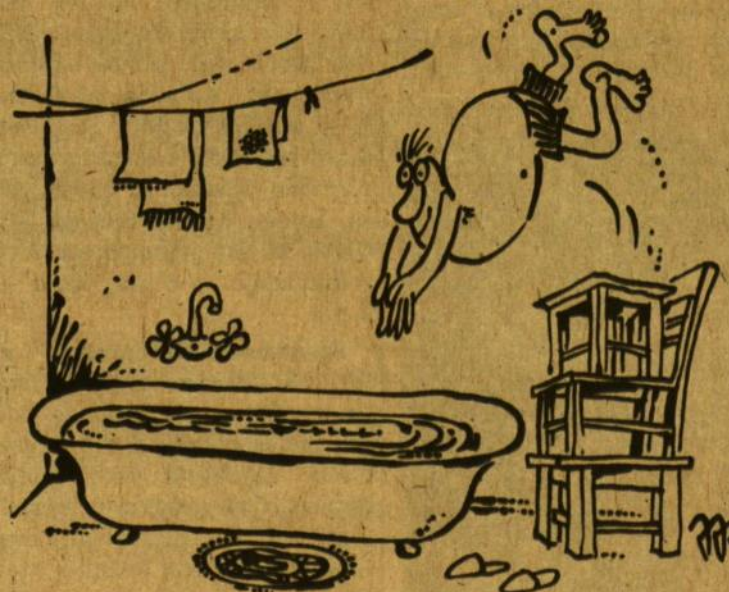
Tačiau, girdi, matyt, jis moterų žurnalų neskaityo ir nesupranta, kad darbas ne namuose yra kilnus ir žmogų užpildo, nes parėjęs vis skundžiasi nuovargiu ir nuoboduliu.

— Negaliu jam įrodyti savo prispaustos ir nužemintos moters padėties. Tai, kas, girdi, kad keliuosi kada noriu, skaitau kiek noriu ir užsiiminėju visokiais išmislais, bet turiu kartą į savaitę išvalyti namą ir kiekvieną dieną išvirti ir paduoti pietus. Negaliu priversti ir lėkščių plauti, nors ir kaip beaiškinčiau moterų teises. Jis tuoj atrežia: „Eik ir dirbk“

mano darbą, tai indus mielai išplausiu“. Aš sakau: „Jau daug moterų dirba vyrų darbus, o vyrai — lėkštes plaua“. Bet vietų šovinistinės vyrų ambicijos — mano vyras tuoj užtikrina, kad jis mielai tuos indus plautų, jei aš šeimai išlaikysiu ir šiukšles išnešysiu...

Be abejo, moterys esančios aukštesnės būtybės. Jos esančios patvaresnės, mažiau skundžiasi ir dejuoja gimdydamos, negu vyras gavęs slogą. Savo šeimos reikalus ir finansus jos geriau tvarkančios, negu bet koks didelės firmos viršininkas. Jos esančios geresnės automobilių vairuotojos, nes vairuotojai, žinėjantys kasdien, o vyrai — tik savaitgaliais. Gal, girdi, kaip tik dėl to tada daugiausia įvyksta automobilių nelaimių. Aišku, vyrai tuoj primena, kad geriausi simfonijų kūrėjai, matematikai ir restoranų virėjai — vyrai. Bet ji nė kiek neabejojanti, kad moterys neblogiau skraidytų erdvėmis ir kurtų visokias mokslines formules, jei jos to norėtų. Bet, girdi, jos nematančios reikalo nei prasmės. Visi išradimai veda į karus, o tai jau esanti vyrų pramoga“.

Paruošė pr. alš.

Sportininkas veteranas jau dabar treniruojasi artėjančios vasaros malonumams. Piešinys Juozo Juozapavičiaus

TĖVAI IR VAIKAI

Būdamas ketverių metų, Egidijus skųsdavosi:
— Oi, kaip niežti kojos delnų.

Geležinkelio stotyje Rimukas, žiūrėdamas į bėgius:
— Tėveli, žiūrėk, kokios ilgos kopėčios.

Pirmą žiemos rytą Stasiukas, priėjęs prie lango:
— Mamyte, kas nudažė žemę?

Vakare, pamatęs vandenį mėnulio atvaizdą, Vytukas aiškina:
— Mamyte, mėnulis perskilo ir nukrito.

PSICHIATRAMS PROTA TIRIANT

Psichiatrų taryba tyrė kareivio protavimą.

— Ar tamsta kada girdi kokius garsus, negalėdamas pasakyti, kas kalba ir iš kur kalba?

— Taip, tamstos, — atsakė kareivis.

— Kada tai atsitinka?

— Kai atsiliepiu, paskambinus telefonu, — atsakė kareivis.

— Vyt. Alantas yra vienas iš kelių pionierių, kurie išdrįsta moterų sijonus kilstelėti truputį aukščiau kulniukų.

Alf. Nakas

Keiksmazodžių žodynėlis

Lietuviški keiksmai

Eik tu į peklą mollo minti.
Kad tu suruktum!
Kad tau liežuvis kuolu atstotų!
Kad ji nelabasis pagriebt!
Ei tu rugienų rupūžė!
Kad tave tikstantis vėlinių ir liepierių po lauką išnešiotų!
O tu paršakoji!

Tarybiniai keiksmai

Blatnylis
Drebakinkis
Grobstytojas
Pagyrūnas
Veitėdis
Spekuliantas
Palakūnas
Pravalkūtinias
Prirašinėtojas

KRITIKO VERSLAS

Kritiko verlas ir gyvenima tai pat nesaldus. Reikia daug asilo kantrybės ir angelų kilnia dvasiškumo — dorybių, kokias mes nedaugelis gauname iš dangiškąjo kūrėjo. Br. Rolla

PAZANGOS SYDNEJAUS LIETUVIAI

„Akiračiai“ kovo mėn. numeryje rašo:

„Sydnėjaus Lietuvių klubo patalpos, kaip matome iš skelbimų, kiekvieną dieną vyksta skirtingos programos, o šeštadieniais ir sekmadieniais — šokiai. Ten pat vyksta minėjimai, valdinimai, koncertai. Programą atlieka vietos menininkai ir kvietieji svečiai. Pavyzdžiui, vieno šeštadienio programoje skaitome ir tokį skelbimą: „Darin ir Tina, žavios nuogom krūtinėm šokėjos“.

FIGUS KLAUSOS APARATAS

Apykurtis pensininkas nusprendė, jog tikras klausos aparatas daug kainuotų, tai jis aplink vieną savo ausį apsuko varinės vielos gabalą.

— Ar geriau girdi? — paklausė jo draugas.

— Ne, — atsakė senelė, — bet, matai, kai žmonės tai mato, jie su manim ima garsiau kalbėti.

IDIOTU NESTINGA

— Girdėjau tave tariant žodį „Idiotas“. Manau, kad ne man taikei?

— Neįsivaizduok, lyg tartum pasaulyje nebūtų daugiau idiotų.

UŽRAŠAI MALDYKLOJE

Pamokslininkas atėjo į maldos namus ir giesmių lentoje užrašė: „Meldžiuosi už visus“. Po to atėjęs advokatas žemiau parašė: „Ginu visus“. O pastarodė ten gydytojas pridėjo: „Visiems prirašau vaistų“. Pagaliau paprastas pilietis pačioje apačioje prirašė: „Moku už viską“.

ŽODYNĖLIS

— Gražiai sugyvenantys žmonės — sugyventiniai.
— Imantys kyšius — imtynininkai.
— Nenuoramos, mėgstantys muštis — sumuštiniai.

Pagelaziai
Погелазья

Taip pažymimi vietovardžiai Lietuvoje, kad koks vyresnis brolis, ant tuvo kupros įdomas ir komunistinės ankštumas, nepakyltų.

TARYBINES, STATYBINES AKTUALIJOS

Kelnėlinės

Šventė muma, kaip niekada — Kelnę gavo brigada! Šaukia vyrai — planas būsiąs, Nebereikšią pliekt „Karūsės“, Nes kiekvienas iš eilės Padirbėt dabar galės

Svambalinės

Vieno draugo nesimato. Jis prie virvės riša batą. — Svambalą — tą retą daiktą. Pagamino pats ir baigta. Kitas vaikinukas jaunas Kas minutę nusispišauna. Pagal turinio kritimą Naują sieną mūryt ima. Kam gulsciukas — dar jį saugok!
Ir be jo juk namas auga.

Pabaigtuvinės

Vyrai penktą aukštą rentė (Nebe daug darbų beliko.) Laukė pabaigtuvių šventės Ir pradėjo pint vainiką. Tik staiga kažkas surinkta: — Pirmame pabiro tinkas, Braška grindys, sienos yra — Kapremontui reikia vyrų!

Penktą aukštą vainikuoja. Pirmą aukštą remontuoja.

Romas Katinas

TARYBINES PATARLĖS

— Nekišk pirštų tarp durų, jeigu jos gamintos kombine, — gali išvirsti.
— Viskas gerai, kas gerai baigiasi, — tarė rangovas, pridodamas neužbaigtą objektą.

— Kūdikis yra angelas, kurio sparnai mažėja, kai jo kojos auga. Prancūzų patarlė
— Pinigai nupirks gan gerą šunį, bet nenupirktų jo uodegos vizgenimo. John Billings

TYLIOJI KRITIKA

Jaunas dramaturgas pakvietė žymų anglų aktorį lordą Laurence Oliver iš anksto pasižiūrėti savo parašytos naujos dramatos. Aktorius betgi per repeticiją daugiausia snaudė.

— Kaip galite miegoti, riktelėjo autorius, žinodamas, kad jus pakviečiau pasakyti savo nuomonę!

— Vaikine, — atsakė Sir Laurence, — miegas irgi nuomonė.

